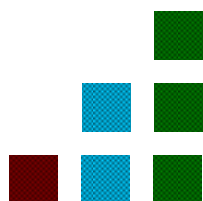

CZĘŚĆ I

SYTUACJA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA ANALIZA SWOT

ROZDZIAŁ 3.

ANALIZA SYTUACJI OBECNEJ GMINY GNOJNIK

3.1. Dane podstawowe

Poprawna analiza sytuacji gminy Gnojnik jest podstawą do prawidłowego wyznaczenia wizji i misji gminy oraz wynikających z nich celów strategicznych.

3.1.1. Położenie gminy

Gmina Gnojnik położona jest w województwie małopolskim, w powiecie brzeskim. Zajmuje obszar 55 km². Gmina liczy około 7 824 mieszkańców (stan na 19.12.2011r.).

Gmina Gnojnik graniczy:

- od północy z Gminą Brzesko (woj. małopolskie),
- od wschodu z gminą Dębno (woj. małopolskie),
- od południa z gminą Czychów (woj. małopolskie),
- od zachodu z gminą Nowy Wiśnicz.
- Od zachodu z gminą Lipnica Murowana

Gmina Gnojnik leży we wschodniej części krainy geograficznej pogórza zwanego Pogórzem Wiśnickim. Dolina rzeki Uszwicy, nad którą położone są Uszew, Zawada Uszewska, Gnojnik i Gosprzydowa oraz tworząca wododział wysoczyzna z wioskami Lewniowa, Biesiadki i Żerków to dwa zasadnicze elementy, które składają się na krajobraz Gminy Gnojnik. Urozmaicenie terenu gminy Gnojnik wynika z rozległych wzgórz przeoranych licznymi wąwozami i zagajnikami. Usytuowanie gminy jest niewątpliwie korzystne, wynika to z faktu dostępności komunikacyjnej i bliskości ważnych ośrodków o charakterze miejskim, które mogą stanowić rynek zbytu dla gminnych produktów, jak i również miejsce pracy dla mieszkańców gminy. Gmina Gnojnik rozciąga się po obydwu stronach drogi krajowej nr 75 prowadzącej przez Czychów do Nowego Sącza (niegdyś biegł tędy w górę Dunajca i Popradu średniowieczny szlak handlowy na Węgry).

Rys. 3.1: Powiat brzeski

Rys. 3.2: Położenie powiatu brzeskiego na mapie województwa

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brzesku

Źródło: www.wikipedia.org

Powiat brzeski położony jest w północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Od wschodu graniczy z powiatem tarnowskim, od północnego zachodu z powiatem proszowskim, od zachodu z bocheńskim, od południowego zachodu z limanowskim i od południowego wschodu z powiatem nowosądeckim. Ogólna powierzchnia powiatu: wynosi 590 km².

W skład powiatu wchodzi 7 gmin: miasto i gmina Brzesko, miasto i gmina Czchów oraz gminy: Borzęcin, Dębno, Gnojnik, Iwkowa i Szczurowa.

Rys. 3.3. Sołectwa gminy Gnojnik

Źródło: Plan Odnowy Miejscowości Zawada Uszevska na lata 2012-2018

Największą miejscowością w gminie jest wieś Gnojnik, którą zamieszkuje około 2450 osób. Drugie miejsce zajmuje Uszew, mająca 1564 mieszkańców. Dużymi miejscowościami pod względem liczby mieszkańców są również Gosprzydowa, Lewniowa i Biesiadki – każdą z tych wsi zamieszkuje około 1000 osób. Za wieś średniej wielkości uznać można Zawadę Uszewską (ponad 500 osób), a do małych zaliczyć należy jedynie Żerków, którego ludność nie sięga liczby 300 osób.

Teren gminy Gnojnik objęty jest ochroną prawną ze względu na to, że znajduje się w południowej części Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego. Zajmuje on powierzchnię 5499,91 ha, obejmując część pogórza Wiśnickiego i Pogórza Wielickiego na zachód od Doliny Dunajca. Jest to pośrodku trójkąta, wyznaczonego przez trzy ważniejsze ośrodki miejskie Małopolski: Kraków, Tarnów i Nowy Sącz przy drodze krajowej 75 Brzesko – Nowy Sącz. Gmina składa się z siedmiu sołectw - Gnojnika, Uszwi, Biesiadek, Lewniowej, Gosprzydowej, Zawady Uszewskiej i Żerkowa. Sołectwa są mocno zróżnicowane pod względem wielkości, liczby mieszkańców oraz powierzchni użytków rolnych. Gmina Gnojnik leży na malowniczych wzniesieniach Pogórza Wiśnickiego, wzdłuż trasy Brzesko- Nowy Sącz- Krynica. Swą powierzchnią zajmuje obszar 55 km² zamieszkały przez ponad 7 tys. mieszkańców (7 824 stan na 19.12.2011r). Na terenie gminy, gdzie malownicze wzgórza porośnięte są lasami odnaleźć można wiele ciekawych zabytków, m.in.: kościół obronny z XIV wieku w Gnojniku, kościół w Uszwi i dwa niezwykle cenne przykłady perły architektury drewnianej, jakimi są drewniane kościołki w Gosprzydowej i Biesiadkach.

Tabela 3.1. Powierzchnia sołectw Gminy Gnojnik	
Sołectwo	Powierzchnia
Lewniowa	630,07 ha
Gosprzydowa	1105,54 ha
Gnojnik	1193,65 ha
Uszew	1205,39 ha
Zawada Uszewska	515,31 ha
Biesiadki	635,85 ha
Żerków	214,13 ha

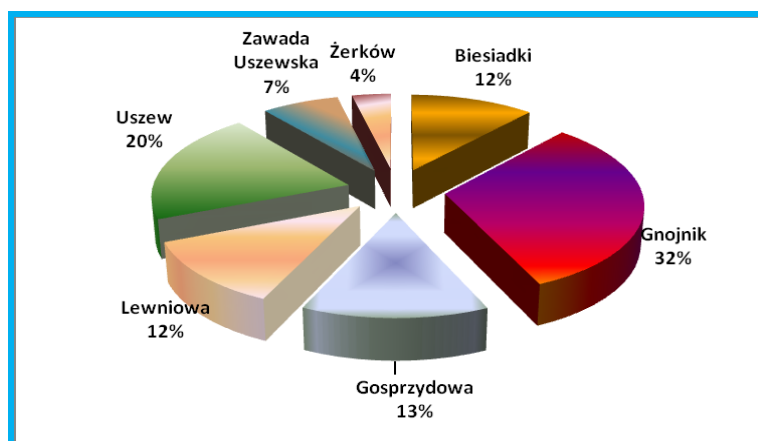
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

**Tabela 3.2. Liczba mieszkańców gminy Gnojnik z podziałem na poszczególne sołectwa
(stan na 19 grudzień 2012 rok)**

Miejscowość	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Razem
Biesiadki	435	451	886
Gnojnik	1203	1241	2444
Gosprzydowa	524	508	1032
Lewniowa	464	461	925
Uzew	791	773	1564
Zawada Uszewska	293	269	552
Żerków	134	146	280

Źródło: Dane Urzędu gminy Gnojnik

Na wykresie poniżej procentowo pokazano jak kształtuje się struktura liczby mieszkańców w poszczególnych sołectwach.

Rys. 3.4 Struktura procentowa liczby mieszkańców Gminy Gnojnik

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gnojnik

Gnojnik jest centrum administracyjnym, gospodarczym i kulturalnym gminy. Ośrodkiem obsługi o znaczeniu ponadgminnym są pobliskie miasta Tarnów, Kraków, Nowy Sącz, będące dla gminy Gnojnik m.in. węzłem komunikacyjnym - droga krajowa 75 Brzesko – Nowy Sącz.

Rys 3.5. Gmina Gnojnik

Tabela 3.3. Powierzchnia gmin powiatu brzeskiego

Lp.	Gmina	Powierzchnia w km ²	Ilość sołectw	Ludność	% do powierzchni powiatu	% do powierzchni województwa
1	Szczurowa	135	21	9779	22,85	0,89
2	Borzęcin	102,73	7	8429	17,39	0,68
3	Brzesko	103	9	36304	17,44	0,68
4	Dębno	81,51	13	14373	13,80	0,54
5	Gnojnik	55	7	7700	9,31	0,37
6	Czchów	66,47	9	9607	11,25	0,44
7	Iwkowa	47,19	7	6216	8	0,31
					591	15 182,87
					POWIAT	WOJEWÓDZTWO
					Pow. całkowita w km²	

Źródło: Opracowanie własne na podst. Danych GUS 2011

3.1.2. Uwarunkowania historyczne

Spisana historia dzisiejszej siedziby Gminy pochodzi z 1215r. W tym roku bp krakowski Wincenty Kadłubek darował Kapitulie krakowskiej dziesięcinę z 19 wsi położonych koło Czchowa. Dziesięcina z Gnojnika była największa spośród innych dziesięcin gdyż wymieniona została na pierwszym miejscu. Następnie nazwa Gnojnik pojawiła się w wykazach świętopietrza z lat 1325-1327, co świadczy o tym, że już wtedy był wsią parafialną należącą do dekanatu w Tarnowie.

W okresie I Rzeczypospolitej wraz z sąsiednim Czchowem, wieś należała do powiatu nowosądeckiego, po rozbiorach do cyrkułu bocheńskiego, a następnie do powiatu brzeskiego. W składzie tego ostatniego pozostawała przez sto lat (1876-1975).

Gmina w obecnych granicach utworzona została 1 stycznia 1973 r. i dwa lata później weszła do utworzonego wtedy województwa tarnowskiego. Wraz z reformą ustroju terytorialnego od 1 stycznia 1999 gmina Gnojnik znów znalazła się w reaktywowanym powiecie brzeskim, a wraz z nim w województwie małopolskim.

Próby wytłumaczenia nazwy, choć niezwykle ciekawe nie dają jednak rozwiązania. W dokumentach nazwę wsi najczęściej pisano, jako Gnoynik (1325, 1383, 1470), Gnoynyk (1527, 1540, 1570), Gnoinik (1581, 1608), Gnoynick (1407). Nazwa wsi mogła pochodzić od urodzajnej ziemi, która wydawała bogate plony, jak by była nawożona gnojnikiem, czyli obornikiem. Różne nazwy miejscowości pochodziły także od tego, że jedni z właścicieli Gnojnika pisali się jako Gnoinscy, Gnojeńscy, a także Gnojniccy. To są najczęstsze sposoby tłumaczenia nazwy miejscowości przez mieszkańców. Inni zaś twierdzą, iż nazwa wywodzić się może od sposobu zapłaty daniny, którą mieszkańcy tej wsi we wczesnym średniowieczu byli zobowiązani oddawać dla dworu w formie określonej liczby furmanek przy wywożeniu czy rozrzucaniu gnoju. Do tej pory jednak językoznawcy, jak i również historycy nie mają wyraźnego wyrobionego zdania odnośnie nazwy Gnojnik. Pewnym jest natomiast, że w XII wieku należał Gnojnik do kasztelani wiśnickiej a Dziedzicowie tej wsi - Piotr Kmita i Jan Wielopolski, piastowali urząd wojewody krakowskiego. Z kolei w końcu XIV wieku Gnojnik i okoliczne miejscowości miały swoją administrację w powiecie sądecko-czchowskim. Taki stan trwał aż do rozbiorów Polski. Potem władze austriackie przyłączyły Gnojnik do cyrkułu bocheńskiego, a w 1867 do powiatu czeskiego. Od 1 stycznia 1973 roku Gnojnik jest siedzibą gminy, w skład której wchodzi 7 miejscowości.

Herb Gminy Gnojnik ukazuje szkic kościoła w Gnojniku, obok rzekę Uszwicę z przecinającym ją brodem, w dolnej części herbu znajduje się siedem kłosów symbolizujących siedem wiosek.

Rys 3.6. Herb Gminy Gnojnik

Źródło: Urząd Gminy Gnojnik

3.2. Gospodarka gminy

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Przeważają gospodarstwa rolne średniej wielkości. Ze względu na bardzo niski poziom nawożenia, brak uciążliwych zakładów pracy emitujących do atmosfery chorobotwórcze pyły i gazy, gospodarka rolna osiąga charakter prawie ekologiczny. Przedsiębiorczy mieszkańcy gminy w pełni wykorzystują ten niezwykle cenny dar, jaki oferuje im gmina - piękno regionu i brak zanieczyszczeń powodują, że z roku na rok zwiększa się liczba ekologicznych gospodarstw agroturystycznych.

W uprawach przeważają zboża i ziemniaki, a w produkcji zwierzęcej - bydło mleczne, opasowe i trzoda chlewna. Istnieje również uprawa owoców (głównie malin i truskawek) oraz warzyw. W związku z powyższym mile widziany będzie przez gminę kapitał na inwestycje w przetwórstwie rolno-spożywczym. Gmina oferuje bardzo atrakcyjne i uzbrojone tereny pod inwestycje oraz zagospodarowanie wolnych obiektów pod działalność rolno-przemysłową i możliwość wypoczynku w ramach agroturystyki i turystyki kwalifikowanej. Gmina otoczona wokół bardzo interesującymi turystycznie miejscowościami: Nowy Wiśnicz, Lipnica Murowana, Dębno, posiada również ciekawe zabytki, które godne są zobaczenia wędrując po tej pięknej miejscowości. Zabytki te to przede wszystkim gotycki kościół obronny z 1382 r. w Gnojniku oraz piękne drewniane kościoły w Gosprzadowej i Biesiadkach. Gmina położona w pagórkowatym i bardzo malowniczym terenie z prawie ekologiczną gospodarką rolną posiada dogodne warunki. Dobrym przykładem troski o środowisko jest rozpoczęta budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji w Gnojniku. W przygotowaniu jest program wodociągowania gminy i dalszej budowy małych przydomowych oczyszczalni ścieków w indywidualnych gospodarstwach. We wszystkich miejscowościach działają Ochotnicze Straże Pożarne. Gmina Gnojnik jest gminą nowoczesną, która dba o mieszkańców i środowisko naturalne.

Uderza też spora liczba dość dużych firm i podmiotów gospodarczych istniejących na terenie gminy, mieszczących się głównie w Gnojniku. Urząd Gminy posiada plan zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu uregulowane są kwestie budownictwa, a życie mieszkańców znacznie ułatwione. We wschodniej części gminy - w Lewniowej, Biesiadkach i Żerkowie - znajdują się tereny rekreacyjne z łagodnymi, acz malowniczymi trasami spacerowymi i rowerowymi, skąd podziwiać można przepiękną panoramę Pogórza Wiśnickiego i Beskidu Wyspowego, a w pogodne dni nawet Tatry. Każda z miejscowości gminy oferuje wypoczynek w gospodarstwach agroturystycznych, gdzie zakosztować można nie tylko odpoczynku, ale i znakomitej lokalnej kuchni, w tym miejscowego przysmaku, jakim jest uszevska kukielka, do której tradycyjnego wypieku powrócono po latach. Gmina kładzie duży nacisk na rozwój kultury fizycznej i sportu, czemu służy nowoczesna hala sportowa przy zespole szkół w Gnojniku wraz z boiskami i estradą zlokalizowanymi we wspomnianym już starym parku, który stanowi naturalne zaplecze rekreacyjne gminy. Oprócz dwóch sal gimnastycznych znajdujących się w Gosprzydowej i Uszwi, tej ostatniej przybył niedawno także kompleks sportowy "Moje boisko - Orlik 2012".

Rys. 3.7 Obiekt sportowy „Orlik”

Źródło: Urząd Gminy Gnojnik

3.2.1. Stan zagospodarowania przestrzennego

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 55km².

Tabela 3.4. Grunty leśne w gminie Gnojnik

Lesistość w % 2011	Ogółem [ha]	Grunty leśne publiczne ogółem [ha]	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	Grunty leśne prywatne [ha]
18,40	1021,7	443,7	432,4	578,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL 2011

Tabela 3.5. Lasy w gminie Gnojnik

Lasy ogółem w 2011 [ha]	Lasy publiczne ogółem [ha]	Lasy publiczne Skarbu Państwa [ha]	Lasy publiczne gminne [ha]
1014,1	436,1	424,8	11,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL 2011

Gmina jest średnio zalesiona - lasy stanowią ok. 18% powierzchni ogólnej. Gmina Gnojnik jest to typowo rolnicza gmina. Gmina charakteryzuje się rozdrobnieniem indywidualnych gospodarstw rolnych. Większość z nich, to gospodarstwa tradycyjne, wielokierunkowe, prowadzące działalność rolniczą z przeznaczeniem głównie na własne potrzeby. Wyposażenie rolnictwa w maszyny rolnicze jest dość dobre. W uprawie dominują zboża, ziemniaki i rośliny pastewne. W produkcji zwierzęcej wiodącym kierunkiem jest hodowla bydła mleczno-opasowego.

Tabela 3.6. Użytkowanie gruntów gospodarstw rolnych ogółem w 2010 roku w ha

Grunty ogółem	3395,69
Użytki rolne ogółem	2620,08
Użytki rolne w dobrej kulturze	2365,60
Pod zasiewami	1002,36
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	219,03
Uprawy trwałe	61,97
Sady ogółem	53,86
Ogrody przydomowe	38,01

Łąki trwałe	897,74
Pastwiska trwałe	146,49
Pozostałe użytki rolne	254,48
Lasy i grunty leśne	425,42
Pozostałe grunty	350,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w BDL

3.2.2. Przemysł

Tabela 3.7. Podmioty wg sekcji i działów PKD oraz sektorów własnościowych Gminy Gnojnik

Ogółem 2011 [jedn. gosp.]	362
Sektor publiczny	17
Sektor prywatny	345

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, 2011

Tabela 3.8. Podmioty wg rodzajów działalności Gminy Gnojnik

Ogółem 2011 [jedn. gosp.]	362
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7
Przemysł i budownictwo	172
Usługi	183

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, 2011

3.3. Infrastruktura techniczna

Ważne miejsce w układzie gminy zajmuje infrastruktura techniczna, w skład której wchodzi wszelkiego rodzaju sieci uzbrojenia terenu, jak i stan układu komunikacyjnego gminy.

3.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Tabela 3.9. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2010 roku w Gminie Gnojnik

Wodociągi	75,6
Łazienka	69,8
centralne ogrzewanie	56,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, 2010

Tabela 3.10. Wodociągi w Gminie Gnojnik

Długość czynnej sieci rozdzielczej 2011 [km]	22,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych zbiorowego zamieszkania	428
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dm ³]	17,2
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej 2010	1390

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, 2011

Ogółem budynków mieszkalnych w Gminie Gnojnik w 2011 roku zarejestrowano 2316.

Tabela 3.11. Sieć kanalizacyjna Gminy Gnojnik

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej 2011 (w km)	11,1
Podłączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	202
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej 2010 (osoba)	698
Ścieki odprowadzone (w dm ³)	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, 2010

Tabela 3.12. Sieć rozdzielcza na 100 km² Gminy Gnojnik

Sieć wodociągowa 2010 [km]	44,6
Sieć kanalizacyjna	20,2
Sieć gazowa	193,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, 2010

W roku 2010 na potrzeby gospodarki narodowej pobrano w powiecie brzeskim łącznie 4 089 100 m³ wody. Z ilości tej 38,3% pobrano dla potrzeb przemysłu, 9,2% dla potrzeb rolnictwa, a 52,5% dla potrzeb eksploatacji sieci wodociągowej. Dla potrzeb zaopatrzenia gospodarstw domowych przeznaczono 67,8% wody pobieranej przez komunalne sieci wodociągowe.

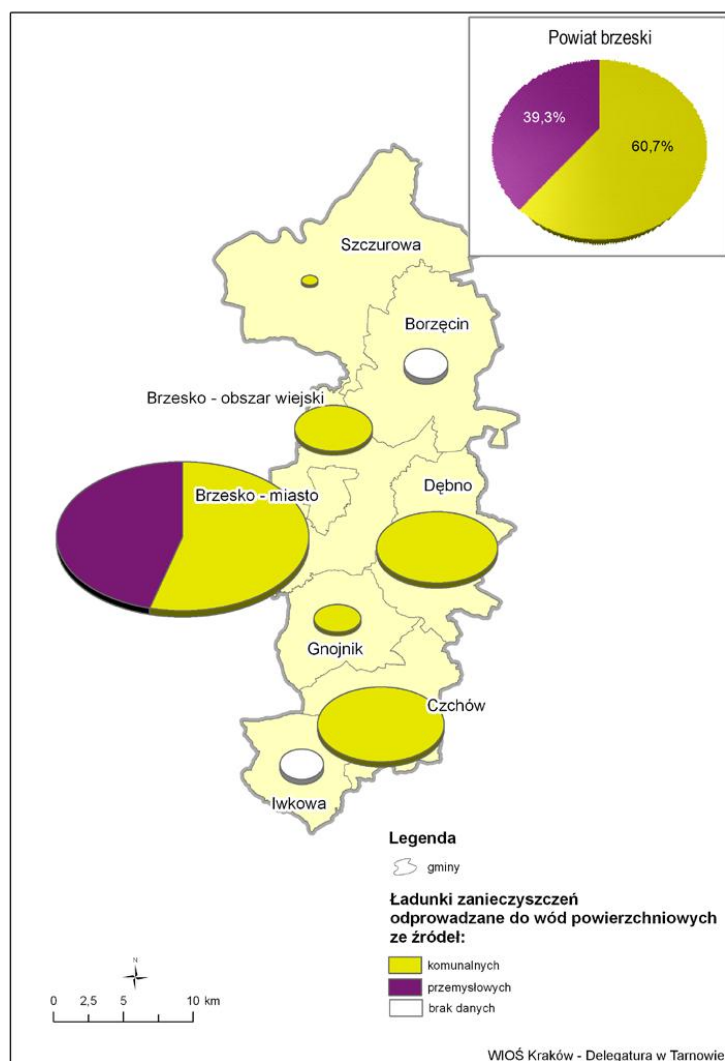
3.3.2. Gospodarka odpadami

1 stycznia 2012 r. weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zmienia ona w znacznym stopniu zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, a także nakłada nowe obowiązki na mieszkańców oraz jednostki samorządowe.

Oznacza to, że od dnia 1 lipca 2013 r. Gmina Gnojnik staje się właścicielem odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców. Zmiany te pozwolą na eliminację dzikich wysypisk oraz rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Gnojnik w 2010 roku zarejestrowano jedną oczyszczalnię ścieków, natomiast zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku wyrażone w tonach wynosiły 313,6.

Rys. 3.8. Udział źródeł zanieczyszczeń z terenów poszczególnych jednostek

Źródło: Informacja o stanie środowiska powiat brzeski w 2010 rok

3.3.3. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach w budynkach użyteczności publicznych. Mieszkańcy wykorzystują różne źródła ciepła takie jak: węgiel, gaz i biomasę. Jeśli chodzi o budynki mieszkalne to przeważa opalanie ich węglem i biomasą.

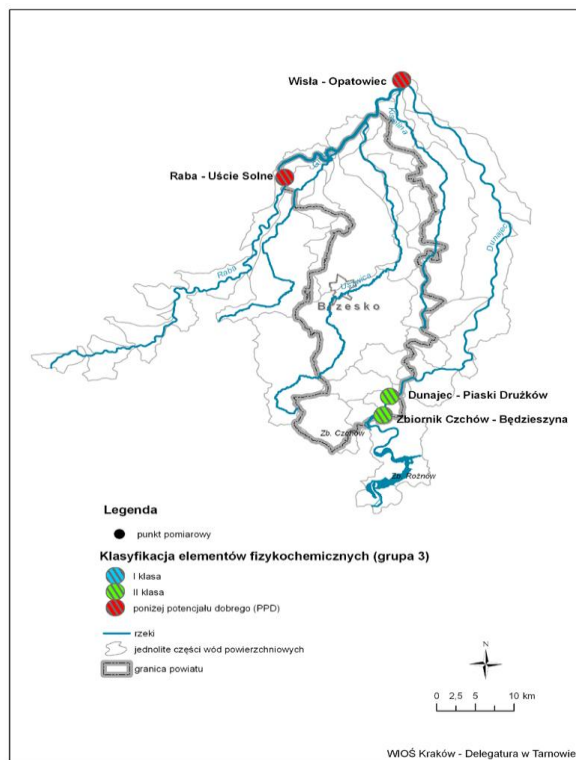
Tabela 3.13. Sieć gazowa w Gminie Gnojnik	
Długość czynnej sieci ogółem (w metrach) 2010	122683
Długość czynnej sieci przemysłowej (w metrach)	16411
Długość czynnej sieci rozdzielczej (w metrach)	106272
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (w sztukach)	1605
Odbiorcy gazu (gosp. dom.) 2010	1380
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gosp. dom.)	151
Odbiorcy gazu w miastach (gosp. dom.)	0
Zużycie gazu (w tys. m ³)	567,20
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (w tys. m ³)	91,1
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	4609

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Dane z 2011 r.

3.4. Środowisko naturalne

WODY

W roku 2010 ocena jakości wód w punktach pomiarowych Dunajec – Piaski Drużków oraz Zbiornik Czchów - Będzieszyzna wykazała II klasę jakości wód. Stan poniżej dobrego stwierdzono w punktach: Wiśla – Opatowiec, Raba – Uście Solne. Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne w badanych punktach nie przekraczały wartości granicznych dla stanu dobrego i wyższego niż dobry.

Rys. 3.9. Klasyfikacja wód

Źródło: Informacja o stanie środowiska powiat brzeski w 2010 roku

W dolinie Uszwicy, największej z okolicznych rzek, usytuowany jest Gnojnik. Tu koncentruje się życie kulturalne i gospodarcze całej gminy.

USZWICA

Uszwica – rzeka w południowej Polsce, prawobrzeżny dopływ Wisły. Wyływa z północnych zboczy Beskidu Wyspowego i Pogórza Wiśnickiego, spod wierzchołków Łopusza, Kobyły i Rogozowej z wysokości ok. 500 m n.p.m. Płyne początkowo przez Pogórze Wiśnickie, a poniżej Brzeska rzeka wpływa na Podgórze Bocheńskie. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 323 km². Główne dopływami są Leksandrówka i potok Niedźwiedź. Większe miejscowości, przez które przepływa Uszwica to Lipnica Murowana, Borzęcin i Brzesko.

Tylko zasilające ją potoki, spływające z zalesionych górskich stoków mają czystą wodę. Sama zaś rzeka należy do silnie zanieczyszczonych, gdyż płynie przez obszary silnie zaludnione. W latach osiemdziesiątych XX wieku i wcześniej w Uszwicy żył masowo pstrąg potokowy, jednak działalność kłusownicza miejscowej ludności oraz duże zanieczyszczenie wody spowodowało, iż obecnie pozostały jedynie znikome ilości tej szlachetnej ryby, które zdołały przetrwać. Przeprowadzone w 2002 r. badania klasy czystości wód wykazały, że powyżej Brzeska ma III klasę czystości, zaś poniżej, gdzie dołączają się ścieki z Brzeska i Okocimia, są to wody pozaklasowe.

Powyżej Brzeska spotkać można w rzece ryby chronione m.in. strzeblę potokową, śliza pospolitego, piskorza, piekielnicę a także raka szlachetnego. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku w Uszwicy i jej dopływach, od źródeł aż po miejscowość Gnojnik występował licznie pstrąg potokowy, brzana i kleń. Obecnie poniżej miasta Brzeska, aż do ujścia rzeki do Wisły nie ma żadnej ryby.

Środowisko przyrodnicze gminy jest różnorodne. Można tu spotkać bogatą roślinność oraz rozległe łąki, wzniesienia i tereny podmokłe. Sporą część gminy porastają lasy i skupiska drzew, wśród których większość stanowią lasy liściaste, takie jak lipy, brzozy, dęby, graby czy buki.

GLEBY

Gleby występujące w Gminie Gnojnik zaliczane są do gleb terenów górzystych. Miejscowy krajobraz charakteryzuje się szerokimi garbami wzniesień z zaokrąglonymi i spłaszczonymi szczytami oraz doliny płaskodenne, w których płyną niewielkie potoki.

Wzniesienia przeważnie mają charakter łagodny, przez co Gmina dla wielu odwiedzających turystów staje się miejscem niezwykle urokliwym. Zabudowa w poszczególnych miejscowościach gminy skoncentrowana jest na wzgórzach o płaskich wierzchołkach lub w dolinach mniejszych lub większych cieków wodnych.

Na terenie gminy Gnojnik występują różne rodzaje gleb (wg genezy ich powstawania):

- gleby z utworów lessopodobnych,
- gleby z utworów zwietrzelinowych,
- gleby z utworów aluwialno - deluwialnych.

Pierwsze z nich, czyli gleby z utworów lessopodobnych - pokrywają obszary łagodnych stoków i wierzchołków. Występują tutaj najbardziej urodzajne gleby klasy: IIIb i IVa, lokalnie IVb, przydatne dla upraw m.in. pszenicy i innych wysoko wydajnych i wymagających roślin.

Gleby z utworów aluwialno - deluwialnych - mady gliniasto - pylaste, podścielone piaskiem i żwirem powstały na dnie doliny Uszwicy i ujściowych odcinkach dolin jej większych dopływów.

W górnych odcinkach dolin przeważają gleby średnie i słabe. Tereny te są miejscami użytkowane, jako pola orne. Stałe użytki zielone zajmują strefy podmokłości podstokowych.

KLIMAT

Jest to klimat umiarkowany. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 16,5 C a 20 C, w zimie – między -6 C a 0 C..Największe wahania temperatur (średnich i ekstremalnych) notuje się na wiosnę. Liczba dni z przymrozkami wynosi około 80. Przymrozki nie występują od czerwca do końca drugiej dekady września. Okres wegetacji to około 215 dni (średnia dobową powyżej 5°C).

W dolinach występuje charakterystyczne zjawisko inwersji mrozowej, które tworzy się podczas długotrwałej pogody wyżowej w zimie. Z tego powodu występuje mała liczba drzew owocowych w tych rejonach miejscowości. Cechą charakterystyczną zim na obszarze Pogórza Wiśnickiego jest występowanie okresów odwilży, powodujących zanikanie w tym czasie pokrywy śnieżnej, która wraz z nadejściem chłódów pojawia się ponownie. Średnia długość zalegania pokrywy śnieżnej ciągłej lub z przerwami wynosi zaledwie około 43 dni. Grubość pokrywy śnieżnej waha się w szerokich granicach (ponad 50 cm w 1996r., w innych latach od ok. 10 do ok. 50 cm).

KRAJOBRAZ

Rys. 3.10. Krajobraz Gnojnika

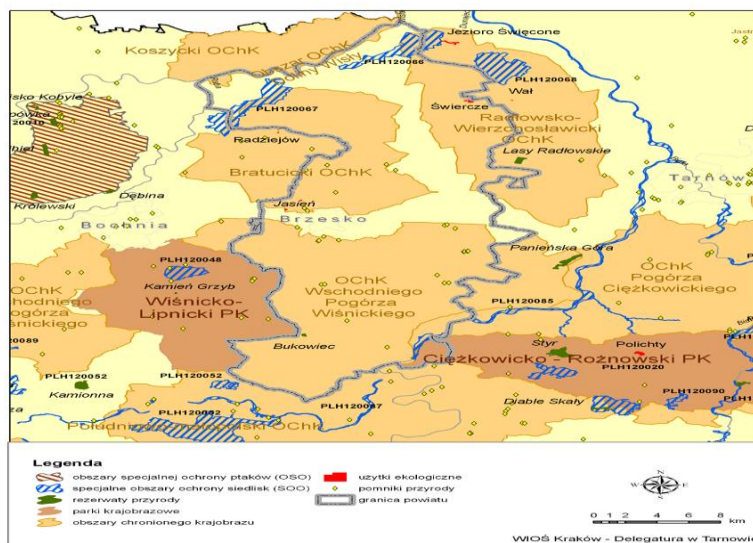
Źródło: <http://bananafrog.bikestats.pl/c,4031,z-sakwami.html>

Położenie powiatu brzeskiego na styku dwóch regionów fizycznogeograficznych warunkuje różnorodność krajobrazową i biologiczną.

Obszary objęte systemem ochrony przyrody stanowią ponad 77% powierzchni powiatu.

Na terenie powiatu brzeskiego wydzielono 3 obszary należące do sieci Natura 2000 i znajdujące się na liście Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk (SOO):

- PLH120085 *Dolny Dunajec,*
- PLH120066 *Dębówka nad rzeką Uszewką,*
- PLH120067 *Dolina Rzeki Gróbki.*

Rys. 3.11. Obszary chronionego krajobrazu

Źródło: Informacja o stanie środowiska powiat brzeski w 2010 roku

LASY

W ogólnej powierzchni Gminy Gnojnik lasy zajmują ok. 6,35%.

Tabela 3.14. Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Gnojnik		
	(ha)	% w ogólnej powierzchni gminy w 2011
Ogółem	1021,7	18,40
Grunty leśne publiczne ogółem	443,7	
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	432,4	
Grunty leśne prywatne	578,0	

Źródło: Bank Danych Lokalnych, 2011

3.5. Kapitał społeczny

3.5.1. Sytuacja demograficzna

Utrzymuje się w gminie Gnojnik stały trend wzrostu ludności. W 2008r. Gminę Gnojnik zamieszkiwało 7483 osób, a na koniec 2009 r.- 7535 mieszkańców, a na koniec roku 2010r. -7613 osób. Na dzień 19 grudzień 2011 roku odnotowano już 7824 osób w Gminie Gnojnik. Liczba ludności w Gminie zwiększa się, co jest pozytywnym wskaźnikiem.

W strukturze płci, wskaźniku feminizacji stale przeważają kobiety. Na 100 mężczyzn przypadają odpowiednio na koniec w roku 2008 i 2009 odpowiednio dla każdego roku 102 kobiety, natomiast w roku 2010 przypadają im 101.

Gęstość zaludnienia określana jest liczbą mieszkańców na 1 km² powierzchni ogólnej. W roku 2008 w Gminie Gnojnik wynosiła ona 136 osób/km². Natomiast w roku 2009 wynosiła 137 osoby/ km². Z kolei w roku 2010 roku ich liczba sięgnęła 138 osoby/ km².

Dla kształtowania się liczby mieszkańców podstawowe znaczenie ma przyrost naturalny rozumiany, jako różnica pomiędzy liczbą urodzin a liczbą zgonów występujących na terenie gminy. Stopa przyrostu naturalnego w Gminie Gnojnik ma tendencję wzrostową. Przyrost naturalny w Gminie Gnojnik w 2010 roku wyniósł +43, natomiast w powiecie brzeskim +269.

Z punktu widzenia przyszłych potrzeb rozwojowych gminy migracja jest zjawiskiem negatywnym, ponieważ utrzymywanie się migracji (głównie młodzieży) prowadzi do deformacji struktury demograficznej w gminie, co z kolei ograniczyć może w przyszłości możliwości rozwojowe. Saldo migracji wewnętrznych to zmiana miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegająca na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym - w przypadku gmin miejsko - wiejskich - zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy - z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie.

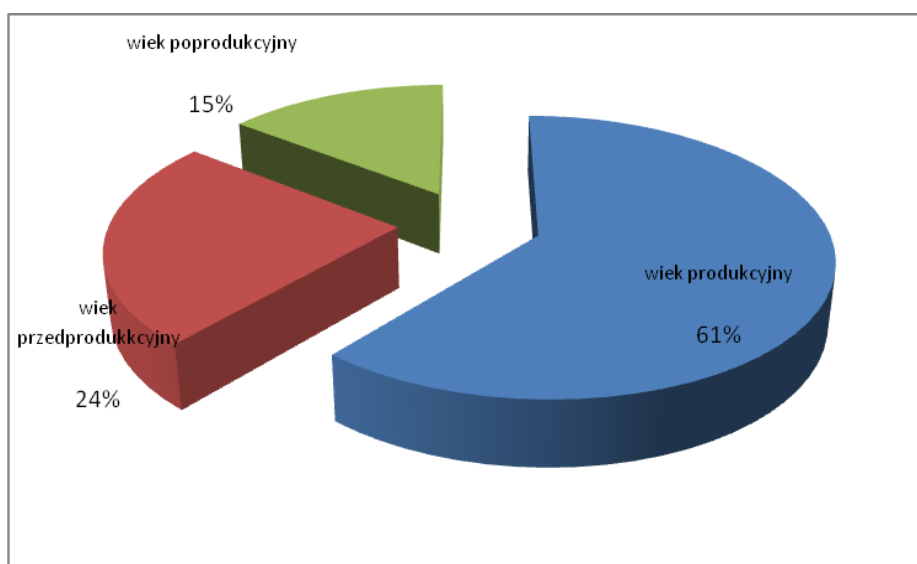
3.5.2. Rynek pracy

Struktura ludności na terenie Gminy Gnojnik jest zadowalająca, gdyż po pierwsze wśród ludności przeważają osoby w wieku produkcyjnym, a po drugie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest większa niż w poprodukcyjnym.

Tabela 3.15. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w Gminie Gnojnik w 2010 roku

Szczegóły	Ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym
Gmina Gnojnik	7613	1842	4664	1107
Powiat Brzeski	91643	19844	57784	14015

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2011

Rys. 3.12. Zasoby siły roboczej w Gminie Gnojnik, Dane 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Brzesku 2011

Tabela 3.16. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w 2011

Bezrobocie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gnojnik	327	120	207
Powiat brzeski	4186	1708	2478
Województwo małopolskie	145094	66291	78803

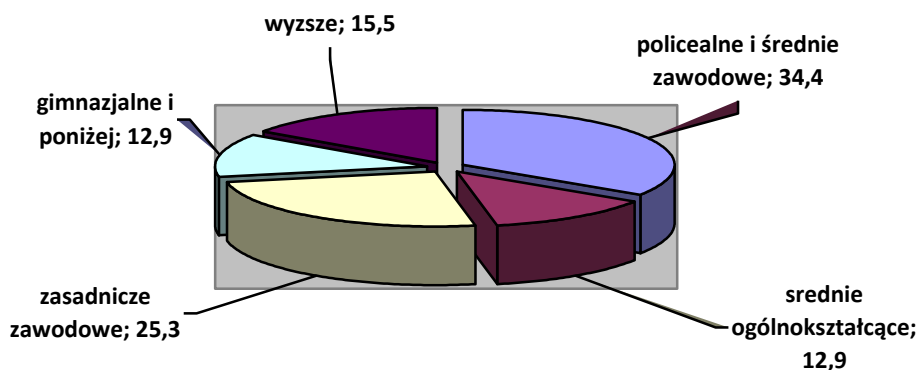
Źródło: Bank Danych Lokalnych, Dane (2011 r.)

Liczba bezrobotnych z terenu Gminy Gnojnik zarejestrowanych w PUP w Brzesku wynosi 327. Kobiety stanowią ponad połowę ogółu ludności (63.31%)

Tabela 3.17. Wykształcenie bezrobotnych kobiet wg stanu na 31.12 2011 r. w %

Wykształcenie				
wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
15,5	33,4	12,9	25,3	12,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku (2011)

Rys. 3.13. Wykształcenie bezrobotnych kobiet wg stanu na 31.12.2011 r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku (2011)

Tabela 3.18. Bezrobotni zamieszkali na wsi w powiecie brzeskim stan na 31 grudnia

Obszar	2010 rok	2011 rok	Przyrost lub spadek liczby bezrobotnych*(w stosunku do roku poprzedniego)	
			zmiana	Razem
Gmina Borzęcin	367	431	+64	+17,4
Gmina Brzesko	1008	969	-39	-3,9
Gmina Czychów	313	293	-20	-6,4
Gmina Dębno	621	631	+10	+1,6
Gmina Gnojnik	340	327	-13	-3,8
Gmina Iwkowa	187	184	-3	-1,6
Gmina Szczurowa	344	375	+31	+9,0
Razem	3180	3210	+30	+0,9

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku 2011

3.6. Infrastruktura społeczna

3.6.1. Centrum Kultury w Gnojniku

Infrastrukturę związaną z upowszechnianiem kultury w gminie tworzą: biblioteki, sale widowiskowe, świetlice oraz obiekty szkolne. Organizatorem i koordynatorem życia kulturalnego jest Centrum Kultury w Gnojniku. Realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury i promocji, sportu, rekreacji i komunikacji społecznej. Zajmuje się organizacją konkursów o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Zespoły, które działają w Centrum Kultury występują w całej Polsce. Prowadzone są zajęcia z zakresu udzielania lekcji języka angielskiego, czy lekcji tańca.

Głównym celem Centrum Kultury jest pozyskiwanie i przygotowanie środowiska lokalnego do aktywnego uczestnictwa w kulturze, ochrona tradycji kulturalnych i dziedzictwa kulturowego gminy poprzez tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i sztuki ludowej, upowszechnianie dorobku i osiągnięć instytucji kultury. Propaguje dawne obrzędy i zwyczaje ludowe, organizuje cyklicznie okolicznościowe imprezy, przeglądy, koncerty, wystawy.

Lokalną tradycją stały się organizowane coroczne imprezy:

- Spotkania z kołędą – styczeń

- Gminne Mistrzostwa Szachowe – luty
- Międzynarodowy Turniej Szachowy o Czarnego Konia – luty
- Majówki - maj
- Tydzień bibliotek pod hasłem: „Biblioteka przyjazna czytelnikowi”
- Powitanie Lata
- Dni Gminy Gnojnik – lipiec
- Rozgrywki o Puchar Wójta
- Dożynki Gminne – sierpień
- Imprezy sportowo – rekreacyjne – wrzesień
- „Wakacyjna czytelmania” gminny konkurs
- Koncert poświęcony pamięci Jana Pawła II – październik
- Andrzejki – listopad
- Mikołajki – grudzień
- Comiesięczne literacko-muzyczne Spotkania Czwartkowe

Na szczególną uwagę zasługuje Międzynarodowy Turniej Szachowy o Czarnego Konia, który to posiada wieloletnią tradycję. Zaczęło się skromnie na szczeblu gminnym. Z uwagi na to, że miłośników tego sportu przybywało przerodził się w turniej międzygminny, a następnie w wojewódzki. Z roku na rok poziom uczestników był coraz wyższy i bardziej wyrównany. Do turnieju zaczęli się zgłaszać szachiści z całej Polski i z zagranicy - tym samym ta królewska gra przyjęła charakter międzynarodowy.

Rys. 3.14. Nagroda główna „Czarny Koń”

Źródło: <http://www.ck.gnojnik.pl/index.php?CzarnyKonGaleria>

Na uwagę zasługują także twórcy ludowi specjalizujący się w stosunkowo rzadkich i nieco zapomnianych fachach:

- Czesław Gazda z Gnojnika – rzeźbiarz
- Jolanta Gagatka z Lewniowej – malarka
- Dorota Wiśniowska z Gnojnika – grafika
- Zofia Hebda z Biesiadek – koronkarstwo, haft,
- Maria Gazda z Gosprzydowej – hafciarstwo gobelinowe
- Maria Graczak z Biesiadek – hafciarstwo
- Aldona Szot z Gnojnika – malarstwo

3.6.2. Biblioteka

Na terenie Gminy Gnojnik znajdują się trzy biblioteki:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Gnojniku
- Publiczna Biblioteka w Biesiadekach
- Publiczna Biblioteka w Uszwi

Tabela 3.19. Biblioteki w Gminie Gnojnik w 2011

Biblioteki i filie	3
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	1382
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	18

Na terenie gminy są także miejsca, gdzie wolny czas można spędzić miło a zarazem pożytecznie. Instruktorzy pomagają rozwijać młodym ludziom swoje pasje, talenty i zainteresowania. Świetlice są również miejscem kultywowania tradycji ludowych i kościelnych. Zajęcia są tak zorganizowane, że każdy chętny może znaleźć coś dla siebie – zarówno dzieci, młodzież, jak i osoby dorosłe. Świetlice wiejskie usytuowane są w sześciu miejscowościach:

- Świetlica w Biesiadekach,
- Świetlica w Gnojniku,
- Świetlica w Gosprzydowej,
- Świetlica w Lewniowej,
- Świetlica w Uszwi,
- Świetlica w Zawadzie Uszewskiej.

3.6.3. Zabytki

Na terenie Gminy Gnojnik, wśród malowniczych wzgórz porośniętych lasami, odnaleźć można wiele niezwykle ciekawych, o bogatej historii zabytków. Wśród nich znajduje się w całości zachowany gotycki kościół obronny z XIV wieku w Gnojniku, którego wizerunek widnieje w herbie gminy. Jest to kościół inkastelizowany, czyli zbudowany tak, by mógł spełniać także funkcje obronne, dlatego też posiada cechy odpowiadające ówczesnej architekturze: sięgające dwóch metrów grubości ściany, potężne szkarpy podpierające mury, rząd wąskich otworów strzelniczych umieszczonych w strefie strychowej oraz w zachodniej wieży.

Na terenie gminy znajdują się też cenne przykłady architektury drewnianej – kościoły w Biesiadkach i Gosprzydowej. Miłośnicy przyrody i pieszych wycieczek nie przejdą obojętnie obok uroczego podworskiego parku w Gnojniku, gdzie zachowały się jeszcze relikty dawnych zabudowań gospodarczych. W Uszwi i Biesiadkach na uwagę, nie tylko koneserów, zasługuje wiejska zabudowa drewniana z XIX wieku.

W miejscowości Gnojnik znajdują się obiekty stanowiące bogate zasoby dziedzictwa kulturowego. Są to przede wszystkim kościoły, dwory, historyczne układy urbanistyczne, miejsca pamięci, cmentarze wojenne, cmentarze katolickie, pomniki, kapliczki i krzyże przydrożne, parki i ogrody, a także obiekty archeologiczne.

Rys. 3.15,3.16. Kościoły w Gnojniku i Biesiadkach

Gotycki kościół obronny p.w. św. Marcina w Gnojniku

Kościół p.w. św. Mateusza w Biesiadkach

Źródło: Urząd Gminy Gnojnik

Do ważniejszych obiektów zabytkowych należy:

1. Pamiątkowa tablica w lesie Grabaliny w Uszwi upamiętniająca tragiczną historię mieszkających w nich Żydów.

2. Pomnik ku czci ofiar I wojny światowej znajdujący się w centrum Żerkowa przy kaplicy p.w. św. Antoniego Padewskiego.
3. Zespół dworsko-pałacowy oraz zabudowania folwarczne w Gnojniku. Obecnie na terenie parku znajduje się kompleks sportowy.
4. Budynek starej szkoły w Uszwi, który to obecnie pełni funkcję domu parafialnego.

Rys. 3. 17. Budynek starej szkoły w Uszwi

Źródło: <http://www.gnojnik.pl/prezentacja-gminy/historia-i-zabytki/plebania-i-budynek-starej-szkoly-w-Uszwi>

5. Kaplica p.w. św. Antoniego Padewskiego w Żerkowie.
6. Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej w Lewniowej.
7. Kościół p.w. św. Mateusza w Biesiadkach zbudowany już około 1199 roku.
8. Kościół p.w. św. Floriana w Uszwi.

Rys. 3.18 Kościół św. Floriana w Uszwi

Źródło: <http://www.gnojnik.pl/prezentacja-gminy/historia-i-zabytki/kosciol-pw-sw-floriana-w-uszwi>

9. Gotycki kościół obronny św. Marcina w Gnojniku
10. Kościół p.w. św. Urszuli w Gosprzydowej, w którym znajduje się cudowny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej (według wzmianki z 1698 roku obraz czczony przez wiernych zapłakał prawdziwymi łzami).

Rys. 3.19. Wizerunek łaskami słynącego Obrazu Matki Bożej Gosprzydowskiej

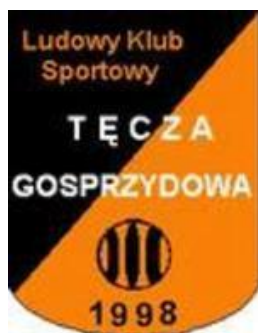
Źródło: <http://www.gosprzydowa.pl/>

3.6.4. Sport i turystyka

Na terenie Gminy Gnojnik istnieją kluby sportowe, należy do nich:

- Ludowy Klub Sportowy „Tęcza” Gosprzydowa,

Rys. 3.20. Logo Klubu Sportowego „Tęcza”

Źródło: <http://www.gnojnik.pl/sport/kluby-sportowe/ludowy-klub-sportowy-tecza-gosprzydowa>

- Ludowy Klub Sportowy „Wulkan” Biesiadki,
- Uczniowski Klub Sportowy „ MAX-SPORT” w Gnojniku,
- LKS Pagen Gnojnik,
- Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” w Lewniowej,
- Ludowy Klub Sportowy Uszew.

W Uszwi znajduje się obiekt sportowy „Orlik”, który stanowi kompleks dwóch boisk:

- boisko do piłki nożnej o wymiarach 30,0 m x 62,0 m (łącznie powierzchnia to 1860 m²) przykryte jest sztuczną trawą posiadającą certyfikat FIFA;
- boisko wielofunkcyjne (do koszykówki, siatkówki i tenisa) o wymiarach 19,1 m x 32,1 m (łącznie powierzchnia to 613,11 m²) przykryte nawierzchnią poliuretanową.

3.6.5. Oświata i edukacja

W gminie funkcjonują cztery przedszkola (w których działa 6 oddziałów przedszkolnych), pięć szkół podstawowych oraz dwie szkoły gimnazjalne.

Tabela 3.20. EDUKACJA	2008/9	2009/10	2010/11
Żłobki ogółem	-	-	-
W tym oddziały żłobkowe	0	0	0
Miejsca w żłobkach	0	0	0
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	0	0	0
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6	6
W tym przedszkola	4	4	4
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	124	158	142
W tym w przedszkolach	225	231	240
Szkoły podstawowe	5	5	5
Uczniowie szkół podstawowych	610	588	595
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	336	325	309
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu w szkołach			
Podstawowych	10	8	8
Gimnazjalnych	7	7	6
Komputery z dostępem do Internetu w szkołach:			
Podstawowych	61	72	72
Gimnazjalnych	50	48	49

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2011

Tabela 3.21. Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2010 r.:

0-2	3-6	7-12	13-15
318	382	602	316

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2011*

Subwencja oświatowa w Gminie Gnojnik w 2010 roku wyniosła (w tys. zł.) 6326,4.

3.6.6. Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej

Do głównych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ta oferowana jest na wielu płaszczyznach. Przede wszystkim GOPS w Gnojniku przyznaje i wypłaca przewidziane ustawą świadczenia. W ten sposób gmina umożliwia wielu ludziom dotkniętym różnego rodzaju problemami życie na godnym poziomie. Po drugie, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmują szereg działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin w takim zakresie, by umiały one rozwiązywać własne problemy i radzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Celem działania GOPSu jest także integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie. Na uwagę zasługują liczne projekty zakładające pomoc osobom nieaktywnym zawodowo. Organizowane są, więc różnego rodzaju kursy mające na celu wzmocnienie psychiczne, zwiększenie umiejętności i wiedzy w konkretnej dziedzinie oraz wyposażenie w kwalifikacje zawodowe. Pracownicy GOPSu starają się również pomóc zgłaszającym się do nich osobom w nawiązaniu szerszych kontaktów społecznych oraz uwrażliwić otoczenie na problemy jednostek znajdujących się na marginesie życia społecznego.

Ważnym aspektem działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest także pomoc rodzinom patologicznym, zwłaszcza dotkniętym zjawiskiem przemocy i alkoholizmu w rodzinie.

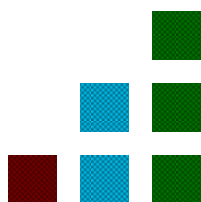
3.7. Warunki socjalno-bytowe

Do oceny warunków zamieszkania na obszarze gminy Gnojnik przeanalizowano następujące zagadnienia: warunki mieszkaniowe, stan zagospodarowania infrastruktury technicznej, instytucje obsługi ludności. Zasoby mieszkaniowe gminy obejmowały w 2011 roku 2316 mieszkań tj. 10,06% zasobów mieszkaniowych powiatu Brzeskiego i 0,38% zasobów mieszkaniowych gmin województwa małopolskiego.

Tabela 3.23. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Gnojnik na tle Powiatu i Województwa w 2011 roku

Jednostka terytorialna	
Gmina Gnojnik	2316
Powiat Brzeski	23024
Województwo Małopolskie	611195

Źródło: GUS, 2011

ROZDZIAŁ 4.

ZARYS POLITYKI PAŃSTWA A STRATEGIA

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY GNOJNIK NA LATA 2012-2020 jest powiązana z następującymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym:

POZIOM KRAJOWY:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015.
2. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
3. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (projekt).
4. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.
5. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013.
6. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
7. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.
8. Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
9. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; 2014-2020.
10. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 i 2014-2020.
11. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 i 2014-2020.
12. Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej .
13. Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego 2005-2025.
14. Strategia Wdrażania w Polsce Zintegrowanej Polityki Produktowej.
15. Aktualizacja Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych do 2015 r.
16. Polityka Ekologiczna Państwa 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.
17. Polityka Leśna Państwa.
18. Strategia Rozwoju Edukacji Narodowej 2007-2013.
19. Strategia Gospodarki Wodnej (do 2020 r.).
20. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej.
21. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury 2004-2020.
22. Strategia Rozwoju Sportu (do 2016 r.).
23. Strategia Rozwoju Transportu (do 2013 r.).

24. Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013.

25. Strategia Rozwoju Turystyki 2007-2015.

POZIOM REGIONALNY:

26. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2007-2013.

27. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2007-2013.

28. Strategia Rozwoju polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020.

29. Kierunki rozwoju turystyki dla Województwa Małopolskiego 2008-2013.

30. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego (RSI WM) 2008-2013.

POZIOM LOKALNY:

33. Lokalna Strategia Rozwoju

34. Plan Odnowy Miejscowości Zawada Uszevska na lata 2012-2018

POZIOM KRAJOWY

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, na których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej. Strategia Rozwoju Kraju nadaje priorytet działaniom, jakie będą podejmowane w latach 2007-2015 w celu realizacji wizji Polski. Strategia spaja wszelkie działania rozwojowe podejmowane na rzecz poprawy warunków społeczno-gospodarczych. Jej zadaniem jest odważne, lecz jednocześnie realistyczne zaprogramowanie rozwoju i modernizacji kraju, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wykorzystania obecności Polski w UE, a także wszystkich zasobów i atutów, które nasz kraj posiada, na rzecz rozwoju i poprawy poziomu i jakości życia.

Strategia umożliwia także integrację i koordynację polityki spójności z innymi politykami współfinansowanymi z funduszy unijnych, takimi jak Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybacka oraz z innymi politykami krajowymi.

Strategia Rozwoju Kraju stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i z Unii Europejskiej, na realizację celów społeczno-gospodarczych, a zarazem podstawę do pomnażania ilości środków przez szybszy i efektywniejszy wzrost gospodarczy. Istotną rolą Strategii jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE, tak aby poprzez efekt synergii te dwa obszary polityki gospodarczej przynosiły możliwie największy rezultat prorozwojowy.

Cel główny Strategii:

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze kierunki i główne działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu SRK.

Priorytety Strategii Rozwoju Kraju:

- 1) Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
- 2) Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
- 3) Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
- 4) Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
- 5) Rozwój obszarów wiejskich.
- 6) Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

ŚSRK przedstawia scenariusz rozwojowy wynikający m.in. z diagnozy barier i zagrożeń oraz analizy istniejących potencjałów, jak też możliwości sfinansowania zaprojektowanych działań rozwojowych. Szczególnie istotne w perspektywie najbliższych lat będzie przeprowadzenie zmian systemowych, kompetencyjnych i instytucjonalnych sprzyjających uwolnieniu potencjałów i rezerw rozwojowych, a także środków finansowych.

Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Widzi zatem znaczenie włączenia samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizację rozwoju regionów i kraju.

Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę życia ludności.

ŚSRK wskazuje jednocześnie w jaki sposób osiągnąć cele strategii unijnej Europa 2020, przy uwzględnieniu polskiej specyfiki i uwarunkowań, które przyczynią się do realizacji założonych krajowych celów rozwojowych.

ŚSRK określa kluczowe wskaźniki odzwierciedlające postęp w realizacji celów w wybranych obszarach strategicznych oraz wskazuje ścieżki dojścia do wyznaczonych poziomów, będące wytycznymi dla kierunków interwencji, działań i wskaźników szczegółowych 9 strategii zintegrowanych.

Dokonany w ŚSRK wybór 3 obszarów strategicznych (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna) oraz w ich ramach poszczególnych celów i priorytetowych kierunków interwencji jest odpowiedzią na kluczowe wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu, pozwalające na zintensyfikowanie procesów rozwojowych oraz uniknięcie dryfu rozwojowego.

GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI CELE I PRIORYTETY ROZWOJOWE

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.1.1. Uporządkowanie kompetencji oraz instrumentów wdrożeniowych umożliwiające realizację działań rozwojowych.

I.1.2. Zwiększenie efektywności instytucji publicznych.

I.1.3. Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja).

I.1.4. Poprawa jakości prawa.

I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego.

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.2.1. Modernizacja struktury wydatków publicznych.

I.2.2. Poprawa efektywności środków publicznych.

I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych.

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.3.1. Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości.

I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.

I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela.

I.3.4. Utrwalenie bezpieczeństwa narodowego.

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.1.1. Uzdrowienie finansów publicznych.

II.1.2. Zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji.

II.1.3. Wzrost stopnia konwergencji gospodarki.

II.1.4. Wzrost eksportu towarów i usług.

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki.

II.2.2. Wzrost udziału przemysłów średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie.

II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja rolnictwa.

II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.3.1. Wzrost popytu na wyniki badań naukowych.

II.3.2. Podwyższenie stopnia komercjalizacji badań.

II.3.3. Zapewnienie kadr dla B+R.

II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej.

II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego.

II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej.

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu.

II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.

II.5.3. Zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych.

Cel II.6 Efektywność energetyczna i poprawa stanu środowiska.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami.

II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej.

II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii.

II.6.4. Poprawa stanu środowiska.

II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu.

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym.

II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych.

II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach.

III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich.

III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju miast subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich.

III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

3. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (projekt)

Przedstawiony latem 2009 roku raport „POLSKA 2030” stał się okazją do debaty na temat przyszłości kraju oraz zasad prowadzenia polityki rozwoju. Stworzył również możliwość do wprowadzenia nowych reguł przygotowywania dokumentów o charakterze strategicznym.

Raport ten przedstawił wyzwania rozwojowe stanowiące podstawę diagnostyczną dla przygotowywanych Długookresowej Strategii Rozwoju. Są to:

- 1) Wzrost i konkurencyjność
- 2) Sytuacja demograficzna
- 3) Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy
- 4) Odpowiedni potencjał infrastruktury
- 5) Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne
- 6) Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego
- 7) Solidarność i spójność regionalna
- 8) Poprawa spójności społecznej
- 9) Sprawne państwo
- 10) Wzrost kapitału społecznego Polski.

W DSRK dokonano analiz oraz charakterystyki warunków niezbędnych dla rozwoju Polski w kluczowych obszarach na tle Unii Europejskiej i procesów gospodarczych zachodzących w świecie, następnie sformułowano na tej podstawie wnioski i przedłożono na propozycje narzędzi i działań, a nawet bardziej - na konkretne decyzje oraz propozycje powiązanych z nimi projektów do realizacji. I tak DSRK wskazuje dwadzieścia pięć kluczowych decyzji, od których zależy skok cywilizacyjny Polski oraz powiązane z nimi projekty do realizacji.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju przedstawia wizję rozwojową w perspektywie do 2030 roku, identyfikuje wyzwania stojące przed gospodarką i społeczeństwem oraz filary, na których

oparty zostanie rozwój kraju (filary innowacyjności, terytorialnego równoważenia rozwoju i efektywności).

Celem zarysowanym w strategii długookresowej jest poprawa jakości życia Polaków mierzona z jednej strony wzrostem produktu krajowego brutto na mieszkańca, a z drugiej strony zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.

Przyjęty model rozwoju w DŁUGOOKRESOWEJ STRATEGII ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI” - opiera się o zasadę solidarności pokoleniowej, terytorialnej oraz innowacyjnej (solidarności zasady wyrównywania szans i konkurencyjności w celu innowacyjności).

4. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Koncepcja określa system strategicznych celów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego kraju.

Głównym motywem wyboru celów strategicznych, kreujących politykę przestrzenną jest historyczna konieczność i szansa dynamizacji rozwoju zmierzająca do osiągnięcia europejskich standardów życia społeczeństwa poprzez zwiększenie konkurencyjności gospodarki w otwartym systemie światowym.

Cel generalny wyznacza system celów współzależnych :

- ⇒ kształtowanie mechanizmów generujących efektywny ekonomicznie rozwój społeczno-gospodarczy kraju, dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań i zasobów, które stanowiłyby naczelny i niczym nie zastępowalny imperatyw działania wszystkich podmiotów gospodarujących,
- ⇒ stopniowa, lecz stała i społecznie odczuwalna poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa, która byłaby osiągnięta wraz z postępującym rozwojem gospodarczym według zasady „tworzenia szans dla każdego”,
- ⇒ ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, wkomponowane w procesy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego zagospodarowania, które prowadziłyby stopniowo do coraz pełniejszego urzeczywistnienia ekorozwoju,

- ⇒ ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez nie konfliktogenne wkomponowywanie zagospodarowania kraju, regionów, miast i osiedli w przestrzeń historyczną co kształtowałoby i utrzymywało tożsamość polskiej przestrzeni w systemie europejskim,
- ⇒ podnoszenie bezpieczeństwa państwa w nowej sytuacji gospodarczej Europy dla zapewnienia maksymalnej zdolności obronnej kraju i ochrony ludności, oraz niezawodności i ciągłości funkcjonowania państwa.

Generalne kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, które realizują politykę rozwoju społeczno-gospodarczego oraz współzależne z nią cele zagospodarowania przestrzennego, zmierzają do dynamizacji polskiej przestrzeni w europejskim systemie konkurencji, innowacyjności i efektywności przez kształtowanie warunków przestrzennych:

- ⇒ tworząc lokalne, regionalne i europejskie systemy innowacji, umożliwiające podmiotom gospodarczym efektywne wejście do gry konkurencyjnej w systemie gospodarki globalnej;
- ⇒ ułatwiając dostępność polskich i zagranicznych podmiotów gospodarczych do systemów (węzłów i pasm) infrastruktury technicznej i społecznej o standardach europejskich;
- ⇒ stymulując współpracę międzynarodową gmin i regionów w europejskim systemie gospodarowania, w tym współpracę transgraniczną instytucjonalnie zorganizowaną (związki celowe gmin i euroregiony);
- ⇒ umożliwiając zagospodarowanie w oparciu o popyt międzynarodowy polskiej przestrzeni rekreacyjnej oraz ośrodków i obiektów polskiej kultury materialnej;
- ⇒ pozwalając na osiągnięcie najwyższych korzyści z wydatkowania środków publicznych na inwestycje wieloletnie (np. infrastrukturalne), także w powiązaniu z efektywnością wykorzystania środków wspomagania zagranicznego.

5. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

Zakładanym efektem strategii proponowanej w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia zwanych inaczej Narodową Strategią Spójności jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i osiągnięcie spójności gospodarczej z innymi krajami UE.

Do 2013 roku Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. Oznacza to znaczącą poprawę, jakości i dostępności drogowej infrastruktury transportowej oraz infrastruktury środowiska.

Polska gospodarka dzięki zwiększaniu przez przedsiębiorstwa przemysłowe nakładów na działalność innowacyjną stanie się gospodarką nowoczesną.

Celem strategicznym Narodowej Strategii Spójności, jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Realizacja celu strategicznego będzie odbywać się poprzez horyzontalne cele szczegółowe. Zdefiniowane one zostały w odpowiedzi na wyzwania odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz na podstawie wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, także szans i zagrożeń przed nią stojących.

W świetle tych założeń przyjęto następujące cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Obok działań o charakterze prawnym, finansowym i instytucjonalnym, cele NSS będą realizowane za pomocą programów i projektów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, tj.:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) – EFRR i EFS,

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) – EFRR,

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – EFS,

16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) – EFRR,

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) – EFRR,

Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT) – EFRR,

Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej (PO EWT) – EFRR.

6. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Wizja rozwoju regionalnego Polski do roku 2020

- W 2020 roku polskie regiony charakteryzować będą następujące cechy:
 - konkurencyjność i innowacyjność,
 - spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
 - skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych,
 - bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Strategiczny cel polityki regionalnej to:

Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

- ⇒ Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- ⇒ Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- ⇒ Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Kierunki działań polityki regionalnej w ramach celu 1 obejmują:

- 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:
 - 1.1.1. Warszawy - stolicy państwa,
 - 1.1.2. pozostałych ośrodków wojewódzkich.
- 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi.

1.3. Budowę podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne.

Kierunki działań polityki regionalnej w ramach celu 2 obejmują:

- 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym,
- 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe,
- 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- 2.4. Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
- 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Kierunki działań podejmowane w ramach celu 3 obejmują:

- 3.1 Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej
- 3.2 Poprawę jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne
- 3.3 Przebudowę i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania
- 3.4 Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

7. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 i 2014-2020

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym.

Główny cel Programu realizować będzie dwa cele horyzontalne wymienione w Narodowej Strategii Spójności, tj.:

- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko będzie realizował zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez wspieranie inwestycji związanych bezpośrednio oraz pośrednio z ochroną środowiska:

- **Działania związane bezpośrednio z ochroną środowiska:** projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i rekultywacji, działania związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa ekologicznego, działania mające na celu dostosowania polskich przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska, działania związane z ochroną różnorodności biologicznej, obszarami chronionymi, kształtowaniem postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska etc. W ramach projektów będą również realizowane działania dotyczące stosowania i rozwijania technologii środowiskowych (ETAP) zgodnie z VI Programem Działań na Rzecz Środowiska.
- **Działania związane pośrednio z ochroną środowiska:** wspieranie działań oraz projektów związanych z tzw. transportem przyjaznym środowisku – transport kolejowy, transport morski, transport miejski w obszarach metropolitalnych, rozwój transportu intermodalnego, poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych; wspierane będą również działania dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz rozwojem inteligentnych systemów transportowych. W sektorze energetyki zaplanowano finansowanie projektów z zakresu zwiększenia stopnia wykorzystania energii i obniżenia energochłonności, wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych.

Zgodnie z tymi zasadami i wynikami diagnozy, wzrost atrakcyjności Polski i regionów będzie osiągnięty dzięki inwestycjom w sześciu obszarach – transportu, środowiska, energetyki, kultury, ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego – poprzez realizację następujących **celów szczegółowych Programu:**

1. Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia zasobów pracy.

6. Rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich, w tym kształcących specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii.

PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie **17 priorytetów:**

- I. Gospodarka wodno – ściekowa.
- II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.
- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska.
- V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.
- VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T.
- VII. Transport przyjazny środowisku.
- VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe.
- IX. Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej.
- X. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku.
- XI. Bezpieczeństwo energetyczne.
- XII. Kultura i dziedzictwo kulturowe.
- XIII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia.
- XIV. Infrastruktura szkolnictwa wyższego.
- XV. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.
- XVI. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności.
- XVII. Konkurencyjność regionów.

8. Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i 2014-2020

Krajowy Plan Strategiczny obejmuje okres programowania na lata 2007-2013. Na podstawie analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej, przeprowadzonej w oparciu o dostępne dane statystyczne, określono priorytety i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych. Krajowy Plan Strategiczny stanowi podstawę dla realizacji działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Zakłada on wzmocnienie ekonomiczne gospodarstw rolnych i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, z jednoczesnym zapewnieniem instrumentów na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i stworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców wsi. Przyczyni się ona do polepszenia jakości życia na obszarach wiejskich, poprzez rozwinięcie sektora podstawowych usług na rzecz ludności, jak również będzie stanowić alternatywę dla obecnie dominującej roli obszarów wiejskich, jaką jest produkcja żywności. Ze względu na wolny charakter zmian strukturalnych, jakie zachodzą w sektorze, oraz znaczną liczbę gospodarstw, konieczne jest uwzględnienie potrzeb różnych grup gospodarstw rolnych przy planowaniu instrumentów wsparcia. Równie ważnym aspektem dla obszarów wiejskich w Polsce, poza funkcjami ekonomicznymi i dobrymi warunkami dla rozwoju społecznego, jest ich rola w zachowaniu i odtwarzaniu walorów krajobrazowych oraz zasobów przyrody, tj. zachowanie dobrego stanu ekologicznego wód i gleb, bogactwa siedlisk i różnorodności biologicznej, a także dziedzictwa kulturowego wsi.

Priorytety krajowe, odzwierciedlają potrzeby Polski w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ustanawiają podstawowe sfery, wokół których zostaną zaprogramowane szczegółowe instrumenty wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W tym celu wyznaczono **4 podstawowe osie**:

Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego.

W tym celu zostaną zaplanowane działania wspierające proces restrukturyzacji gospodarstw rolnych i wzmocnienie kapitału rzeczowego, przy możliwości ograniczenia wsparcia dla gospodarstw największych.

Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.

Cel ten będzie realizowany poprzez bezpośrednie działania, związane z odpowiednimi praktykami rolniczymi w obrębie gospodarstwa, takimi jak promowanie zrównoważonego sposobu gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód, kształtowanie struktury krajobrazu, przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo.

Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich jest celem, który łączy się zarówno z podstawowymi kierunkami rozwoju ekonomicznego i społecznego gospodarstw rolnych poprzez wzmocnienie potencjału ekonomicznego, restrukturyzację i modernizację, jak i z dobrymi warunkami do życia pod względem jakości środowiska i krajobrazu, infrastruktury społecznej i technicznej.

Oś 4: Leader.

LEADER jest podejściem przekrojowym, umożliwiającym realizowanie i wdrażanie celów przede wszystkim Osi 3.

Celem Osi 4 jest aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich, poprzez budowanie potencjału społecznego na wsi, zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystania, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.

9. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i 2014-2020

Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Priorytety Wspólnotowe dla poszczególnych obszarów, odpowiadających osiom priorytetowym, mają charakter uniwersalny w obrębie danej osi i przekładają się na bardziej szczegółowo ujęte priorytety krajowe.

Szczegółowe priorytety określone na poziomie krajowym, bezpośrednio związane z wybranymi do realizacji działaniami, wpisują się w politykę obszarów wiejskich na poziomie wspólnotowym i odzwierciedlają jej podstawowe cele.

Oś 1 obszar: Konkurencyjność

Priorytety Wspólnotowe to:

- kapitał ludzki,
- transfer wiedzy,
- modernizacja, innowacja, jakość żywności i przetwórstwa,
- kapitał rzeczowy.

Priorytety Polski to:

- wzrost potencjału ludzkiego,
- poprawa przygotowania zawodowego,
- poprawa jakości i wydajności produkcji rolnej i leśnej,
- poprawa współpracy i koncentracji zaopatrzenia oraz przetwórstwa,
- przygotowanie do wdrażania zasady cross-compliance,
- poprawa infrastruktury na obszarach wiejskich.

Oś 2 obszar: Środowisko

Priorytety Wspólnotowe to:

- ochrona różnorodności biologicznej,
- ochrona gleb i wód,
- przeciwdziałanie negatywnym zmianom klimatu.

Priorytety Polski to:

- ochrona różnorodności biologicznej,
- ochrona środowiska w tym gleb i wód,
- zwiększenie lesistości.

Oś 3 obszar: Jakość życia

Priorytety Wspólnotowe to:

- poprawa warunków życia,
- poprawa możliwości zatrudnienia.

Priorytety Polski to:

- poprawa poziomu życia,
- ułatwienie dostępności usług,
- poprawa infrastruktury na terenach wiejskich,
- wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy,
- wdrażanie lokalnych strategii.

Oś 4 obszar: Lokalne społeczności

Priorytety Wspólnotowe to:

- poprawa zarządzania.

Priorytety Polski to:

- tworzenie lokalnych partnerstw,
- wdrażanie lokalnych strategii.

Instrumenty dostępne w ramach poszczególnych osi uzupełniają się wzajemnie i w sposób synergiczny mogą pozytywnie oddziaływać na mieszkańców obszarów wiejskich.

Główne oddziaływania synergiczne pomiędzy osiami zostały przedstawione poniżej:

Oś 1 i Oś 2 - szkolenia i doradztwo dla rolników w zakresie ochrony środowiska, które wiążą się z inwestycjami prośrodowiskowymi, umożliwiają wytwarzanie produktów o wysokiej jakości (np. ekologicznych) i ochronę środowiska;

- Oś 1 i Oś 3** – zwiększenie wartości dodanej produkcji rolnej (przetwórstwo) i tworzenie miejsc pracy, produkty wysokiej jakości i turystyka (różnicowanie), różnicowanie działalności i wykorzystanie doradztwa;
- Oś 1 i Oś 3** – wsparcie dla wykorzystania energii odnawialnej, przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Oś 2 i Oś 3** – ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej ma wpływ na różnicowanie (np. turystyka) oraz na jakość życia (poprawa jakości wody, środowiska i krajobrazu), usługi dla ludności (np. gospodarka wodno - ściekowa) – wpływają na środowisko;
- Oś 3 i Oś 1** – tworzenie dostępu do rynku i warunków do działania przedsiębiorstw, usługi dla ludności, infrastruktura, jakość życia, tworzenie nowych miejsc pracy w osi 3 zmniejsza nadwyżkę siły roboczej w rolnictwie;
- Oś 4 a pozostałe osie** – aktywizacja lokalnych społeczności wpływa na realizację celów wszystkich osi, np. ochrona krajobrazu czy wartości kulturowych, wytwarzanie lokalnych produktów tradycyjnych wpływa na podtrzymanie i rozwój tożsamości społeczności lokalnej.

10. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 i 2014-2020

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jednym z programów służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Przyjęcie Programu przez Radę Ministrów stanowi potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej rządu z wykorzystaniem środków EFS. Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, **Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach:** zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli, wdrażaniem zasady dobrego rządzenia oraz promocją zdrowia zasobów pracy.

Celem głównym Programu jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników,

podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

11. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 i 2014-2020

PO IG ma na celu wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Interwencja w ramach PO IG będzie obejmowała zarówno bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także wsparcie systemowe zapewniające rozwój środowiska instytucjonalnego innowacyjnych przedsiębiorstw.

Cel główny programu zdefiniowano jako:

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

Do jego realizacji przyjęto następujące **cele szczegółowe**:

1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw.
2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki.
3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym.
4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym.
5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.
6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

W ramach programu realizowane będą następujące **priorytety**:

1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii,

Celem osi priorytetowej 1 jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w najważniejszych kierunkach dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,
a także zwiększenie zapotrzebowania gospodarki na wysokie technologie bazujące na wynikach prac B+R.

2. Infrastruktura sfery B+R,

Celem osi priorytetowej 2 jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce

3. Kapitał dla innowacji,

Celem osi priorytetowej 3 jest zwiększenie liczby nowopowstałych przedsiębiorstw innowacyjnych, a także zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł ich finansowania

4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia,

Celem osi priorytetowej 4 jest podniesienie poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie popytu na nowe lub nowoczesne rozwiązania w gospodarce

5. Dyfuzja innowacji,

Celem osi priorytetowej 5 jest zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego oraz tworzenie korzystnych warunków współpracy, które przyczynią się do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw

6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym,

Celem osi priorytetowej 6 jest wzmocnienie marki „Polska” przez promocję Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym i turystycznym, a także jako miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów gospodarczych

7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego .

Celem osi priorytetowej 7 jest rozwój aplikacji informatycznych na potrzeby przedsiębiorców – głównie z zakresu gospodarki, handlu oraz nauki - w celu zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw oraz konkurencyjności polskiej gospodarki.

12. Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2007-2013 i 2014-2020

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym będzie realizowana w ramach odrębnego celu polityki spójności Unii Europejskiej – Cel Europejska Współpraca Terytorialna (EWT).

Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

Europejska Współpraca Terytorialna wdrażana będzie za pomocą 3 typów programów operacyjnych:

- **współpracy transgranicznej**, której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych,
- **współpracy transnarodowej**, ukierunkowanej na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego,

- **współpracy międzyregionalnej**, umożliwiającej wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowiska.

13. Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego 2005-2025

Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego definiuje długofalowe cele rozwoju sektora mieszkaniowego, podstawowy katalog zasad kreowania polityki mieszkaniowej na poziomach lokalnym i centralnym, priorytety operacyjne oraz kierunki i działania rozwojowe w latach 2005-2013.

Zasadniczym celem Strategii Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005-2025 jest harmonizacja rozwoju rynku mieszkaniowego i rynku pracy pod kątem zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w ujęciu regionalnym i krajowym.

Celem strategicznym długofalowego rozwoju mieszkalnictwa jest maksymalne zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli do obecnego poziomu średniej całej UE w okresie do 2025 r., przy wykorzystaniu sposobności tkwiących w perspektywie stabilizacji demograficznej, przewidywanym wzroście gospodarczym oraz członkostwie Polski w UE.

Osiągnięcie celu strategicznego będzie przebiegało na płaszczyznach odpowiadających podstawowym obecnie deficytom cywilizacyjnym w mieszkalnictwie, wyznaczających tym samym trzy **cele szczegółowe strategii**:

- likwidacja zjawiska niedobrowolnego wspólnego zamieszkiwania,
- zbliżenie się do europejskich standardów powierzchniowych,
- likwidacja deficytów w zakresie wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje i istotna poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych.

14. Strategia Wdrażania w Polsce Zintegrowanej Polityki Produktowej

Zintegrowana Polityka Produktowa jest inicjatywą Komisji Europejskiej i krajów członkowskich Unii Europejskiej stanowiącą element szerszego procesu wspólnotowego polegającego na tworzeniu w ramach Strategii Lizbońskiej najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej w świecie gospodarki opartej na wiedzy. Proces ten zmierza jednocześnie do osiągnięcia większej spójności społecznej w Unii Europejskiej, stworzenia nowych miejsc pracy i wysoko wydajnej gospodarki, której rozwój nie prowadziłby do dalszej degradacji środowiska, lecz sprzyjał zachowaniu jego zasobów dla przyszłych pokoleń. Pozytywna synergia między tymi wyżej wymienionymi elementami jest określana jako

rozwój zrównoważony i jako jedna z naczelných wytycznych znalazła swe odbicie w wielu dokumentach wspólnotowych.

Zintegrowana Polityka Produktowa opiera się na instrumentach stosowanych w ramach wdrażania systemu zarządzania środowiskowego (np. EMAS), ekoznakowania i stosowania informacji o oddziaływaniu produktu na środowisko. Innowacją jest koordynacja tych instrumentów i wprowadzenie do systematycznego stosowania metod oceny cyklu życia produktu.

Przedmiotem Zintegrowanej Polityki Produktowej są produkty i usługi. Zintegrowana Polityka Produktowa ma być realizowana na poziomie krajowym i wspólnotowym. Na poziomie krajowym zadania mają być realizowane we współdziałaniu przez przedsiębiorców, organizacje konsumenckie, ekologiczne oraz administrację publiczną. Na poziomie wspólnotowym zadania będzie realizowała Komisja Europejska we współpracy z Europejską Agencją Środowiska i wymienionymi wyżej podmiotami z krajów członkowskich UE.

Główne cele ZPP :

Poprawa efektywności wykorzystania zasobów oraz lepsze zarządzanie surowcami i odpadami.

Ma to zapewnić, że nie zostanie przekroczona odporność środowiska na presję wynikającą z konsumpcji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych oraz, że poprzez osiągnięcie bardziej zrównoważonych wzorów produkcji i konsumpcji nastąpi rozdzielenie związku pomiędzy tempem wzrostu gospodarczego, a wielkością wykorzystania zasobów i wytwarzania odpadów.

Zintegrowana Polityka Produktowa powinna wpływać na:

- poprawę warunków rynkowych dla produktów przyjaznych środowisku (greener products),
- wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw oraz całych gałęzi przemysłowych Unii Europejskiej poprzez udział produktów przyjaznych środowisku w tworzeniu nowego rynku.

15. Aktualizacja Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych do 2015 r.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych został przygotowany w oparciu o zobowiązania Traktatu o Akcesji Polski do Unii Europejskiej z wykorzystaniem analizy i oceny danych zawartych w przekazanych przez gminy i przedstawicieli wojewodów do Ministerstwa Środowiska informacjach o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez gminę przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec 2002r.)".

Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych wymaga podjęcia przez administrację rządową i samorządową szeregu działań o zasadniczym znaczeniu dla realizacji Programu:

- a. wprowadzenie w odpowiednich aktach prawnych uproszczonych procedur podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków rozumianej jako podwyższanie efektu oczyszczania ścieków i rozwiązanie gospodarki osadami bez zwiększania przepustowości oczyszczalni,
- b. przyspieszenie procedur prowadzących do zawarcia umów z funduszami o udziały w finansowaniu przedsięwzięć i postępowanie o przyznanie środków pomocowych UE.

W wyniku realizacji Programu - to znaczy wypełnienia przez gminy wymagań artykułów 43 i 08 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne (oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy) - będą mogły być osiągnięte zobowiązania wynikające z Traktatu Akcesyjnego, odwołującego się do dyrektywy 91/271/EWG. Ww. zapisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne zobowiązują gminy do realizacji zadania własnego gmin w zakresie usuwania i oczyszczania ścieków (Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym . Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) na obszarach aglomeracji wyznaczonych na ich terenie w terminach:

- do 31 grudnia 2015r. w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej od 2000 do 15000,
- do 31 grudnia 2010r. w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej powyżej 15 000.

Dla osiągnięcia zgodności z zobowiązaniami Traktatu Akcesyjnego w 2005r. i 2010r. szczególna uwaga powinna być zwrócona na realizację przedsięwzięć w aglomeracjach o RLM wynoszącej $\geq 15\ 000$, które to przedsięwzięcia będą miały decydujące znaczenie w wypełnieniu tych zobowiązań.

Zgodność z dyrektywą obejmuje także redukcję o 75% ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego odprowadzonego do odbiorników z oczyszczonymi ściekami komunalnymi na terenie całego kraju (art. 45 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne i art. 5 ust 4 dyrektywy 91/271/EWG).

16. Polityka Ekologiczna Państwa 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.

„Polityka Ekologiczna Państwa 2009-2012 z perspektywą do 2016r.” została sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania, tj. uwzględnianie przy sporządzaniu tych strategii, polityk oraz ich programów

wykonawczych, na równi z celami gospodarczymi i społecznymi właściwymi dla danego sektora, również celów ekologicznych. Dotyczy to **energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa, turystyki i innych dziedzin działalności**, które okazują presję na środowisko w formie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jego zasobów oraz generowania zanieczyszczeń i/lub szkodliwych oddziaływań fizycznych. Instrumentem wspierającym lub wymuszającym ekologizację polityk sektorowych będą strategiczne oceny ich oddziaływania na środowisko, wykonywane przede wszystkim dla polityk i programów wymaganych ustawowo.

Wśród metod realizacji **celów polityki ekologicznej** państwa w ramach polityk sektorowych priorytet będzie miało stosowanie tzw. **dobrych praktyk** gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają kojarzyć efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi.

17. Polityka Leśna Państwa

Przedmiotem **Polityki Leśnej Państwa** są lasy wszystkich form własności i ich funkcje, cele i zasady prowadzenia gospodarki leśnej oraz związku leśnictwa ze społeczeństwem z innymi działami gospodarki narodowej i zarządzania, oraz innymi jednostkami organizacyjnymi współdziałającymi z leśnictwem.

Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa.

Zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością będzie osiąganę przez:

- powiększanie zasobów leśnych kraju,
- polepszenie stanu zasobów leśnych i ich kompleksową ochronę,
- reorientację zarządzania lasami z poprzedniej dominacji modelu surowcowego na model proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej odpowiadającej kryteriom sformułowanym dla Europy w procesie helsińskim z uwzględnieniem specyfiki leśnictwa polskiego.

Partnerami w realizacji polityki leśnej państwa są także administracja lokalna i samorządy w zakresie:

- bezpośredniej współpracy z nadleśnictwami i wzajemnej partycypacji w procesach planistycznych (plany urządzenia lasów, plany przestrzennego zagospodarowania gmin, plany ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych),
- w programach podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej społeczności lokalnej,
- doskonalenie lokalnych modeli zrównoważonego rozwoju w oparciu m.in. o zasoby i walory lasów.

18. Strategia Rozwoju Edukacji Narodowej 2007-2013

Celem głównym rozwoju edukacji w Polsce jest podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, tak by wykształcenie, co najmniej średnie stało się bardziej powszechne -(70%) w grupie wiekowej 25 – 45 lat w 2013 r., przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia.

Równocześnie konieczne jest stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.

Strategia Systemu Edukacji na lata 2007-2013 zakłada, że edukacja w Polsce jako integralny system kształcenia (umożliwianie zdobycia wiedzy i umiejętności) oraz wychowania (kształtowanie i promowanie postaw) będzie:

- ⇒ ułatwiać każdemu realizację aspiracji oraz rozwój własny i wykorzystanie możliwości,
- ⇒ przygotowywać do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym - w wymiarze lokalnym, narodowym i globalnym,
- ⇒ skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych,
- ⇒ reagować na zmiany związane z rozwojem nauki, nowoczesnych technologii i globalizację,
- ⇒ szybko i elastycznie dostosowywać się do zmian zachodzących na rynku pracy.

19. Strategia Gospodarki Wodnej (do 2020 r.)

Ogólnym celem Strategii jest określenie podstawowych kierunków rozwoju gospodarki wodnej do roku 2020 oraz sprecyzowanie działań umożliwiających realizację konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu wodami. Na tym tle można wyodrębnić następujące cele kierunkowe, odnoszące się do obszarów działań zawartych w Strategii:

- zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód;
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych;
- podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

Cele kierunkowe gospodarki wodnej:

Cel I: Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód.

Cel II: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Cel III: Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

20. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej

Przedmiotem Strategii jest cała różnorodność biologiczna na wszystkich poziomach jej organizacji, a więc różnorodność wewnątrzgatunkowa (genetyczna), międzygatunkowa i ponadgatunkowa (ekosystemów i krajobrazów).

Całokształt działań podejmowanych we wszystkich sferach działalności człowieka (gospodarczej, ekonomicznej, naukowo-badawczej, prawnej i edukacyjnej) powinien służyć osiągnięciu celu nadrzędnego, jakim jest:

Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego).

Osiągnięcie celu nadrzędnego wymaga realizacji czterech zasadniczych **działań strategicznych**:

- I. Rozpoznawanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- II. Usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń różnorodności biologicznej;
- III. Zachowanie i/lub wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie znikłych elementów różnorodności biologicznej;

IV. Integracja działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami ważnych dla tej ochrony sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych).

21. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury 2004-2020

Opracowana przez Ministerstwo Kultury Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, ma służyć kształtowaniu polityki kulturalnej oraz rozwojowi kultury w regionach.

Strategicznymi obszarami w okresie programowania 2004-2020 są:

- a) promocja czytelnictwa i wsparcie sektora książek i wydawnictw,
- b) ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie ochrona i rewaloryzacja zabytków,
- c) rozwój szkolnictwa artystycznego, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz unowocześnianie programów edukacji artystycznej i dostosowanie ich do rynku pracy,
- d) wzmocnienie efektywności działania i roli instytucji artystycznych w kreowaniu sfery kultury, w tym i promocji polskiej twórczości artystycznej,
- e) stworzenie systemu wspierania współczesnej twórczości artystycznej, stworzenie instytucji zajmujących się jej dokumentowaniem, gromadzeniem i udostępnianiem.

Strategia jest tworzona centralnie, dla obszaru całej Polski. Określa spójne działania horyzontalne, realizowane w regionach.

W ramach prac nad Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 sformułowano następujący cel strategiczny: „**Zrównoważenie rozwoju kultury w regionach**” oraz cele cząstkowe, w których uznano za istotne:

- 1. Zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury.
- 2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków.
- 3. Zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

22. Strategia Rozwoju Sportu (do 2016 r.)

Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015, jest dokumentem wytyczającym kierunki działań dla kultury fizycznej i sportu, określa realizację celów i zadań, które mają doprowadzić do znaczącej poprawy stanu polskiego sportu.

Główny cel strategiczny: Aktywne i sprawne społeczeństwo będzie realizowany poprzez zadania ujęte w **3 priorytetach**:

1. Popularyzacja sportu dla wszystkich.

Zakres priorytetu obejmuje szeroką problematykę działań mających wpływ na rozwój fizyczny i osobowościowy człowieka, jego zdrowie i jakość życia. Celem strategii w realizacji tego priorytetu jest osiągnięcie optymalnego poziomu utrwalenia zachowań prozdrowotnych społeczeństwa w różnych grupach wiekowych, środowiskowych i zawodowych.

2. Wzrost poziomu wyników sportowych.

Zagadnienia wchodzące w zakres tego priorytetu obejmują swoim zasięgiem szeroko rozumiany sport kwalifikowany, zarówno ten na najwyższym poziomie, jak i sport młodzieżowy, akademicki i paraolimpijski. Sukcesy sportowców na arenach międzynarodowych, a w szczególności w rywalizacji olimpijskiej, przyczyniają się do upowszechniania sportu w świadomości społecznej. Podnosi się prestiż państwa na arenie międzynarodowej. Zwiększa się tym samym zainteresowanie dzieci i młodzieży zorganizowanymi formami aktywności fizycznej, co przyczynia się do szybszego rozwoju poszczególnych dyscyplin sportowych.

3. Rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

Bez nowoczesnej bazy sportowo - rekreacyjnej nie jest możliwe odniesienie pełnego sukcesu sportowego i upowszechnienie sportu. Celem priorytetu jest zmniejszenie dystansu, jaki w tej dziedzinie dzieli Polskę od krajów europejskich. Szczególnie problem ten dotyczy stadionów piłkarskich, pełnowymiarowych basenów pływackich i ogólnodostępnych obiektów rekreacyjnych. Planowane obiekty muszą mieć najwyższy standard wykonawczy, spełniający normy międzynarodowych federacji sportowych. Zakłada się wyrównanie wieloletnich zaniedbań w małych miastach i na wsi. Strategia zakłada wzmocnienie inwestycji strategicznych likwidując zaniedbania i wzmacniając infrastrukturę czołowych dyscyplin olimpijskich.

23. Strategia Rozwoju Transportu (do 2013 r.)

Przyjmuje się, że jakość systemu transportowego jest jednym z czynników decydujących o warunkach życia mieszkańców, o rozwoju gospodarczym kraju i regionów. Bez dobrze rozwiniętej sieci transportowej nie można mówić o konkurencyjności gospodarki.

Transport jest również warunkiem koniecznym swobodnego przepływu towarów i usług. Jednocześnie, niezbędne jest zapewnienie równowagi w systemie transportowym między aspektami: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i ekologicznym.

Strategia podkreśla znaczenie rozbudowanej sieci transportowej na bazie wysokiej jakości jej infrastruktury oraz uwzględniając potrzebę równoważenia różnych aspektów rozwoju transportu.

Strategia przyjęła w dziedzinie transportu cele, które powinny zapewniać:

- poprawę bezpieczeństwa drogowego i nadanie temu bezpieczeństwu znaczenia priorytetowego;
- zapobieganie zagęszczaniu dróg i przeniesienie obciążeń transportowych na kolejnictwo i śródlądowe drogi wodne;
- przeciwdziałanie zagęszczeniu dróg powietrznych dzięki urzeczywistnieniu idei stworzenia jednego europejskiego nieba;
- wspieranie praw pasażerów poprzez umiejscowienie potrzeb użytkowników transportu w centrum strategii i zapewnienie skutecznego respektowania praw pasażerów;
- realizację dużych inwestycji infrastrukturalnych zgodnych z opracowaną Paneuropejską Siecią Transportową;
- podwyższanie poziomu jakości usług transportowych;
- wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania transportem.

Jako podstawowy cel polityki transportowej państwa przyjmuje się zdecydowaną poprawę jakości systemu transportowego, jego rozbudowę zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Dla jego osiągnięcia sformułowano sześć celów szczegółowych:

Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu, jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier gospodarczych.

Cel 2. Poprawa konkurencyjności gospodarki polskiej, jako kluczowy instrument rozwoju gospodarczego.

Cel 3. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego.

Cel 4. Integracja systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym.

Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici i ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków.

Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko warunków życia.

24. Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013

Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020 - dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

Diagnoza stanu informatyzacji w Polsce wyraźnie pokazuje, że poziom rozwoju usług elektronicznych świadczonych przez sektor publiczny i prywatny znacząco odbiega od wskaźników Unii Europejskiej. Niezbędne jest podjęcie działań wspierających i stymulujących wdrażanie e-usług w administracji publicznej, biznesie i ochronie zdrowia.

Promowane powinny być rozwiązania nowoczesne, innowacyjne w skali europejskiej, oparte w szczególności o praktyczne wykorzystanie efektów programów ramowych badań i rozwoju.

Cele procesu informatyzacji Polski w perspektywie roku 2013 można nakreślić następująco:

- zlikwidowanie zjawiska „wykluczenia cyfrowego” w zagrożonych grupach społecznych i obszarach geograficznych – sprowadzenie do poziomu marginalnego,
- wzrost penetracji wielokanałowego dostępu do szerokopasmowego Internetu do poziomu ponad 90 % powierzchni kraju i co najmniej 75% populacji,
- dalsze wzmocnienie infrastruktury teleinformatycznej nauki umożliwiające aktywne uczestnictwo wszystkich jednostek naukowych w nowych formach aktywności jak np. wirtualne organizacje naukowe,
- stworzenie wewnętrznej, bezpiecznej sieci administracji publicznej (centralnej samorządowej) docierającej do wszystkich jednostek administracji w całym kraju,
- stworzenie ogólnokrajowych, wielokanałowych zintegrowanych platform świadczenia usług elektronicznych administracji wykorzystujących podpis cyfrowy i identyfikator elektroniczny, w tym platform usług specjalizowanych (jak eTurystyka, eTransport),
- wdrożenie systemu identyfikacji obywatela bazującego na wielofunkcyjnych dokumentach osobistych, stworzenie warunków do uruchomienia systemów eDemokracji;
- zapewnienie bezpiecznego i skutecznego dostępu on-line do wszystkich rejestrów państwowych i systemów ewidencyjnych administracji publicznej;
- zwiększenie dostępności do systemu usług elektronicznych w Polsce świadczonych zarówno przez sektor publiczny, jak i prywatny do poziomu co najmniej 80 % usług – w przypadku administracji 100 % usług świadczonych on-line,
- osiągnięcie 95% wskaźnika dostępności i 90% wskaźnika nasycenia dla telewizji cyfrowej,
- zwiększenie dostępności polskich zasobów cyfrowych w wersji wielojęzycznej w Internecie – minimum 80% zasobów dostępnych dodatkowo w przynajmniej jednym języku oficjalnym UE (obok polskiego),
- stworzenie warunków dla powszechności edukacji teleinformatycznej. Wzrost liczby użytkowników wykorzystujących Internet w celach szkoleniowych i edukacyjnych do poziomu minimum 75 %,

- wzrost liczby przedsiębiorstw wykorzystujących aplikacje eLearning w doskonaleniu zawodowym swoich pracowników do ponad 90 %.

25. Strategia Rozwoju Turystyki 2007-2013 i 2014-2020

Strategia Rozwoju Turystyki 2007-2013 opierając się na stwierdzeniu, iż „Turystykę, z uwagi na jej złożony charakter, należy postrzegać wielopłaszczyznowo. Jest, bowiem sferą aktywności gospodarczej i ważnym instrumentem zharmonizowanego rozwoju gospodarek narodowych państw Unii Europejskiej, ale też sferą działalności społecznej” **jest zorientowana na osiągnięcie takich efektów jak:**

- wykorzystywanie nieuaktywnionych lub niewłaściwie użytkowanych potencjałów, zwłaszcza zaś potencjału ludzkiego, kulturowego i środowiskowego,
- wzmacnianie kapitału społecznego, kreowanie lokalnych liderów, rozwijanie korzystnych postaw i wartości,
- tworzenie nowych szans dla obszarów o słabszym tempie rozwoju i zwiększanie spójności społecznej i gospodarczej kraju i regionów,
- eksponowanie i zachowywanie cennych wartości kulturowych i środowiskowych,
- stymulowanie przedsiębiorczości oraz postaw innowacyjnych związanych z umiejętnością kreowania nowych usług, tworzenia nowych produktów oraz zdolnością do ich stałego doskonalenia,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku kraju i regionów przekładającego się na wzrost atrakcyjności życiowej i inwestycyjnej.

Dla turystyki, jako sektora wywierającego coraz większy wpływ na gospodarkę kraju i wielu polskich regionów, wyznaczono ważne miejsce w realizacji celów ogólnospołecznych.

Realizowana polityka Rządu RP wyznacza turystyce obszary priorytetowe i cele operacyjne.

OBSZAR PRIORYTETOWY I - PRODUKT TURYSTYCZNY O WYSOKIEJ KONKURENCYJNOŚCI

- Cel operacyjny I.1 - Kreowanie i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych,
- Cel operacyjny I.2 – Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Cel operacyjny I.3 – Integracja produktów i oferty turystycznej regionów,
- Cel operacyjny I.4 – Rozwój przedsiębiorczości i działalności organizacji w dziedzinie turystyki,
- Cel operacyjny I.5 - Rozwój wiodących typów turystyki.

OBSZAR PRIORYTETOWY II – ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI

- Cel operacyjny II.1 – Przygotowanie kadr operacyjnych gospodarki turystycznej,
- Cel operacyjny II.2 – Rozwój edukacji turystycznej i turystyki społecznej,
- Cel operacyjny II.3 – Monitorowanie potrzeb branży turystycznej w zakresie kadr zawodowych.

OBSZAR PRIORYTETOWY III – WSPARCIE MARKETINGOWE

- Cel operacyjny III.1 - Usprawnienie systemu informacji turystycznej,
- Cel operacyjny III.2 – Zwiększenie efektywności działań marketingowych w turystyce.

OBSZAR PRIORYTETOWY IV – KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI TURYSTYCZNEJ

- Cel operacyjny IV.1 – Kształtowanie rozwoju turystyki w sposób zachowujący i podnoszący wartość przestrzeni,
- Cel operacyjny IV.2 – Zwiększanie dostępności turystycznej regionów przez rozwój transportu.

Poziom Regionalny

26. Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 (RPO WM) jest najważniejszym instrumentem polityki rozwoju regionu dla nowej perspektywy finansowej. Celem nadrzędnym RPO Województwa Małopolskiego jest **tworzenie warunków do wzrostu gospodarczego zatrudnienia**.

Cel ten realizowany będzie poprzez zidentyfikowane osie priorytetowe określające podstawowe rozwiązania strategiczne na poziomie regionalnym szczególności poprzez inwestycje infrastrukturalne wzmacniające konkurencyjność oraz poprawę środowiska naturalnego i kulturowego.

Program nawiązuje bezpośrednio do celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań określonych w Strategii rozwoju województwa Małopolskiego na lata 2007-2013. Koncentruje się na wybranej grupie działań, które są efektem procesu konsultacji z podmiotami i środowiskami zaangażowanymi w rozwój regionu. Jest dokumentem przedstawiającym w syntetycznej i skonkretyzowanej formie osie priorytetowe i kierunki działań przewidziane do realizacji w oparciu o finansowe wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego. Program jest zgodny z aktualnie obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego. Układ osi priorytetowych RPO WM jest spójny z priorytetami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, Strategii Rozwoju Kraju oraz ze Strategicznymi Wytycznymi Wspólnoty. Osie

priorytetowe RPO WM odpowiadają obszarom interwencji przewidzianym do wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

- OŚ PRIORYTETOWA 1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy
- OŚ PRIORYTETOWA 2. Gospodarka regionalnej szansy
- OŚ PRIORYTETOWA 3. Turystyka i przemysł kulturowy
- OŚ PRIORYTETOWA 4. Infrastruktura dla rozwoju regionalnego
- OŚ PRIORYTETOWA 5. Krakowski Obszar metropolitalny
- OŚ PRIORYTETOWA 6. Spójność wewnątrzregionalna
- OŚ PRIORYTETOWA 7. Infrastruktura ochrony środowiska
- OŚ PRIORYTETOWA 8. Współpraca międzyregionalna

Małopolska, zgodnie z wizją rozwoju województwa, ma być regionem równych szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w zintegrowanej Europie

27. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2020

Województwo Małopolskie stało się częścią jednolitego europejskiego rynku pracy i konsumpcji, może więc korzystać - podobnie jak wszystkie pozostałe regiony w Unii Europejskiej - z wolnego przepływu kapitału, osób i usług. Stało się również przedmiotem oddziaływania funduszy strukturalnych. Opierając się na analizie aktualnego stanu rozwoju, dokument strategii jest odpowiedzią na zidentyfikowane słabości i zagrożenia województwa, określa również cele wspólne z unijną polityką spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej.

Wizja Strategii „Małopolska 2015”:

Małopolska, regionem szans wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnych aktywnością swych mieszkańców, czerpiących z dziedzictwa przeszłości i zachowujących tożsamość w integrującej się Europie

Mając na uwadze pozycję rozwojową województwa, uwarunkowania zewnętrzne i dotychczasowe osiągnięcia zakłada się, że rozwój województwa koncentrować się będzie w trzech polach:

A. Konkurencyjność gospodarcza

- I. Społeczeństwo wiedzy i aktywności.
- II. Gospodarka regionalnej szansy.
- III. Infrastruktura dla rozwoju regionalnego.

B. Rozwój społeczny i jakość życia

- V. Spójność wewnątrzregionalna.
- VI. Ochrona środowiska.
- VII. Dziedzictwo i przestrzeń regionalna.

C. Potencjał instytucjonalny

- VIII. Współpraca terytorialna.
- IX. Nowoczesne zarządzanie publiczne.

Realizacja celu zakłada:

- Utrzymanie gospodarki regionu na ścieżce dynamicznego wzrostu gospodarczego,
- Podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, podmiotów gospodarczych, instytucji,
- Rozwój rynku pracy,
- Poprawa jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców,
- Nasilanie powiązań gospodarczych, społecznych i kulturowych przestrzeni wewnątrzregionalnej z różnymi kategoriami otoczenia (światowe, europejskie, krajowe, ponadregionalne).

Umożliwi to podniesienie międzynarodowej i krajowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez:

- Wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzyć będzie warunki do zwiększenia zatrudnienia,
- Wzrost dochodów gospodarstw domowych i poziomu życia ludności.

Prowadzić to będzie do poprawy jakości życia społeczności regionu małopolskiego poprzez:

- Stopniowe zwiększanie zasobów finansowych, kapitałowych i intelektualnych społeczeństwa,
- Rozwijanie powiązań z otoczeniem regionalnym,
- Intensyfikowanie wykorzystania wewnętrznych zasobów oraz wykreowanych nowych zasobów potencjalnych,
- Ograniczanie zarysowującej się tendencji marginalizacji regionu w przestrzeni europejskiej.

28. Strategia Rozwoju Polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020

Celem nadrzędnym dokumentu jest rozwój i współpraca Polski Południowej aby stała się nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy. Wypełnienie celu nadrzędnego do roku 2020 wymaga współpracy na poziomie 5 obszarów:

- ✓ INTEGRACJA PRZESTRZENI WOJEWÓDZTW
- ✓ WSPÓŁPRACA METROPOLITALNA
- ✓ PODWYŻSZANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI WOJEWÓDZTW
- ✓ ROZWIJANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO
- ✓ PROMOCJA POLSKI POŁUDNIOWEJ

Cele strategiczne

Cel 1: Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich,

Kierunki działania

- 1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.
- 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.
- 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.
- 1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer zasobów.

Cel 2: Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,

Kierunki działania:

- 2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.
- 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.
- 2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.
- 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

Cel 3: Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

Kierunki działania:

- 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.
- 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
- 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.
- 3.4. Lobbing na rzecz makroregionu.

29. Strategia rozwoju turystyki dla Województwa Małopolskiego 2008-2013

Dokument składa się z dwóch części. W pierwszej części poddano analizie dane i ustalenia dotyczące warunków i stanu rozwoju turystyki w Małopolsce zawarte w dokumentach strategicznych Samorządu Województwa Małopolskiego oraz w programach i projektach o charakterze regionalnym. W części drugiej opracowania przedstawiono politykę rozwoju turystyki w Małopolsce określającą wizję, misję i cel nadrzędny rozwoju turystyki w regionie, cele strategiczne rozwoju turystyki w regionie wraz z głównymi wskaźnikami monitorowania i ewaluacji, oraz priorytetowe kierunki działań i zadania związane z rozwojem turystyki - sformułowane w oparciu o propozycje własne, propozycje przedstawione w opracowaniu Małopolska Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013.

Celem nadrzędnym w perspektywie do 2013 roku jest rozwój turystyki jako ważnego sektora gospodarki Województwa Małopolskiego, poprzez rozwijanie konkurencyjnych, markowych produktów turystycznych bazujących na walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych Małopolski, w szczególności w zakresie turystyki w miastach i kulturowej, turystyki rekreacyjnej, aktywnej i specjalistycznej oraz turystyki uzdrowiskowej i zdrowotnej.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Rozwój strategicznych, markowych produktów regionalnych

Cel 2. Rozwój uzupełniających oraz lokalnych produktów turystycznych

Cel 3. Zorganizowanie zintegrowanej, łatwo dostępnej informacji turystycznej oraz jednolita promocja turystyczna województwa

Cel 4. Wzmocnienie podmiotów i struktur współpracy sektora regionalnej turystyki

Cel 5. Budowanie infrastruktury wspomagającej rozwój markowych produktów turystycznych

30. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego (RSI WM) 2008-2013

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego (RSI WM) 2008-2013 to dokument kierunkowy województwa małopolskiego określający działania, które mają przyczynić się do podniesienia poziomu innowacyjności i konkurencyjności regionu. RSI WM ma na celu stymulowanie rozwoju innowacji w małopolskich firmach, w szczególności poprzez uaktywnienie ich współpracy z badaczami. Działania zapisane w RSI WM obejmują również wsparcie dla instytucji pośredniczących między nauką a biznesem.

Cele:

Cel 1. Podniesienie poziomu innowacyjności firm w województwie Małopolskim.

- Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii
- Udostępnienie nowoczesnej infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług
- Pogłębienie współpracy uczelnia – przedsiębiorstwo

Cel 2. Wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu i lepsze wykorzystanie ich potencjału

- Uporządkowanie i uelastycznianie systemu wsparcia przedsiębiorstw w zakresie doradztwa, szkoleń i transferu technologii
- Wzmocnienie zasobów instytucji wspierających rozwój innowacyjności

Cel 3. Wzrost znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej

- Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych
- Promocja wewnętrzna tematyki innowacyjności jako elementu wspierającego rozwój gospodarczy Województwa
- Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego

POZIOM LOKALNY

33. Lokalna Strategia Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje 7 gmin małopolskich tj.: Czchów, Gnojnik, Gródek nad Dunajcem, Iwkowa, Laskowa, Lipnica Murowana i Łososina Dolna. Realizuje strategię rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013 wykorzystując potencjał i zasoby znajdujące się na obszarze „Śliwkowego Szlaku” mając na celu poprawę warunków i jakości życia wszystkich mieszkańców wsi.

W strategii zostały sformułowane dwa cele główne:

1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego, poprawa samoorganizacji mieszkańców i lepsze zarządzanie zasobami na terenie obszaru.
2. Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i tradycji kulturowych.

Są one zbieżne z celami Osi 4 Leader:

- poprawa jakości życia,
- różnicowanie działalności gospodarczej,
- aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału ludzkiego,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi,
- poprawa zarządzania zasobami lokalnymi oraz ich waloryzacja,
- poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym.

33. Plan Odnowy Miejscowości :

-

**Zawada Uszewska na lata 2012-2018, Gnojnik 2011-2020, Uszew 2010-2016,
Gosprzydowa 2008-2016, Biesiadki 2007-2013, Lewniowa 2008-2016, Żerków 2013-2020,**

Głównym celem Planu Odnowy Miejscowości jest poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie lokalnych potrzeb społecznych i kulturowych mieszkańców. Plan Odnowy Miejscowości jest finansowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Realizacja celu głównego opiera się na stymulowaniu rozwoju następujących dziedzin:

- położenie geograficzne i środowisko przyrodnicze (rozwój turystyki),
- środowisko kulturowe (wykorzystanie posiadanych walorów w rozwoju wsi, organizacja imprez),

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY GNOJNIK NA LATA 2012-2020

- zaplecze sportowe i rekreacyjne (organizacja imprez i turniejów oraz promowanie aktywnego stylu życia),
- zagospodarowanie przestrzenne i tereny inwestycyjne (organizacja terenów inwestycyjnych),
- gospodarka i rolnictwo (szkolenia, rozwój agrobiznesu i rolnictwa ekologicznego),
- infrastruktura techniczna (rozwój sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i drogowej),
- turystyka (promocja regionu i organizacja infrastruktury turystycznej),
- mieszkańcy i kapitał ludzki (kursy i szkolenia).

ROZDZIAŁ 5.

GMINA I REGION

5.1. Położenie

Gmina Gnojnik to gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie brzeskim. Niewątpliwym atutem gminy jest jej umiejscowienie pośrodku trójkąta, który wyznaczają trzy ważne ośrodki miejskie - Kraków, Tarnów i Nowy Sącz (odległość między nimi nie przekracza kilkudziesięciu km). Gmina położona jest przy drodze krajowej nr 75 prowadzącej z Brzeska przez Czchów do Nowego Sącza. Pod względem statystycznym Gmina Gnojnik jest jedną z mniejszych gmin powiatu brzeskiego. W skład gminy wchodzi siedem wsi zajmując łączną powierzchnię 55 km²:

- Biesiadki,
- Lewniowa,
- Gosprzydowa,
- Gnojnik,
- Uszew,
- Zawada Uszewska,
- Żerków.

Rys.5.1. Położenie Gminy Gnojnik na tle województwa małopolskiego i powiatu brzeskiego.

POWIERZCHNIA Gminy Gnojnik wynosi 55 km², co stanowi 10,78% powierzchni powiatu oraz 0,36% powierzchni województwa. Jest szóstą, co do wielkości gminą w powiecie.

Tabela 5.1. Powierzchnia gmin powiatu brzeskiego						
Lp.	Gmina	Powierzchnia w km ²	Ilość sołectw	Ludność	% do powierzchni powiatu	% do powierzchni województwa
1	Gmina Brzesko	103	9	36 304	17,42	0,68
2	Gmina Borzęcin	102,73	7	8429	17,38	0,68
3	Gmina Dębno	81,51	13	14373	13,79	0,54
4	Gmina Czchów	66,47	9	9607	11,24	0,44
5	Gmina Gnojnik	55	7	7700	9,31	0,36
6	Gmina Szczurowa	135	21	9779	22,84	0,89
7	Gmina Iwkowa	47,19	7	6216	8	0,31
					591	15 182,87
					POWIAT	WOJEWÓDZTWO
					Pow. całkowita w km²	

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych 2011 BDL. www.stat.gov.pl

5.2. Ludność

Gminę Gnojnik obecnie zamieszkuje 7700 osób, co stanowi 8,34% ogółu ludności zamieszkującej powiat brzeski i zaledwie 0,23% ogółu ludności całego województwa małopolskiego. Na podstawie przedstawionych poniżej dwóch tabel można przeanalizować, jak zmieniła się liczba ludności na przestrzeni 2010 i 2011 roku.

Tabela 5.2. Dane dotyczące ludności		
Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
Województwo Małopolskie	3 346 796	218
Powiat Brzeski	92403	155
Gmina Gnojnik	7700	138

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Dane (2011 r.)

Tabela 5.3. Wybrane dane demograficzne z 2010 r.

	Powiat brzeski	Gmina Gnojnik	Wartość procentowa dla gminy
Liczba ludności	91643	7613	8,3%
Liczba kobiet	46475	3824	8,2%
Urodzenia żywe	1051	106	10,1%
Zgony	782	63	8,1%
Przyrost naturalny	269	43	16%
Saldo migracji ogółem	77	35	45,5%
Ludność w wieku:			
Przedprodukcyjnym	19844	1842	9,3%
Produkcyjnym	57784	4662	8,1%
poprodukcyjnym	14015	1107	7,9%

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011.

W Gminie Gnojnik pracuje 601 osób. W porównaniu do innych gmin w powiecie brzeskim, Gmina Gnojnik jest na piątej pozycji(na 7 gmin).

Tabela 5.4. Liczba ludności pracującej	
GMINA	LICZBA PRACUJĄCYCH
Brzesko	7813
Gnojnik	601
Czchów	701
Borzęcin	521
Dębno	1298
Iwkowa	359
Szczurowa	762

Źródło: GUS, Województwo Małopolskie 2010 – Podregiony, Powiaty, Gminy

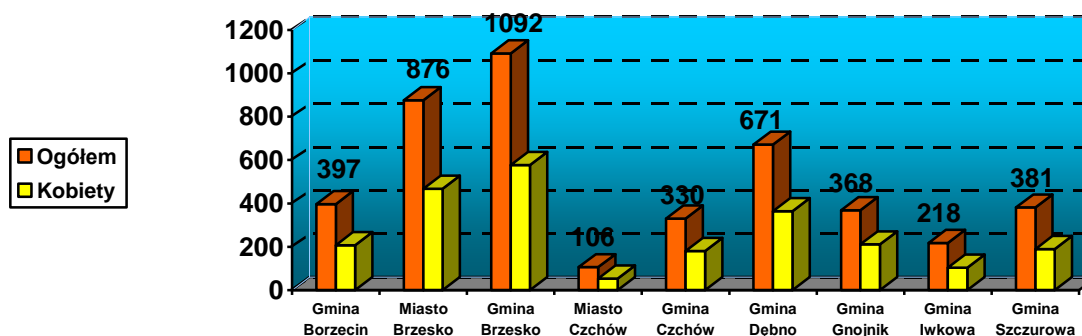
Zasoby siły roboczej w gminie są duże. Jednakże poziom bezrobocia w gminie, mimo iż z roku na rok zmniejsza się na tle innych gmin powiatu brzeskiego nie jest niski i wynosi 327 osób.

Tabela 5.5 Bezrobotni zarejestrowani wg płci w 2011			
Bezrobocie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gnojnik	327	120	207
Powiat brzeski	4186	1708	2478
Województwo małopolskie	145094	66291	78803

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Dane (20011 r.)

W poszczególnych gminach powiatu brzeskiego udział bezrobotnych na koniec stycznia 2011 roku kształtował się w następujący sposób:

Rys. 5.2. Bezrobotni wg gmin na koniec stycznia 2011 r.

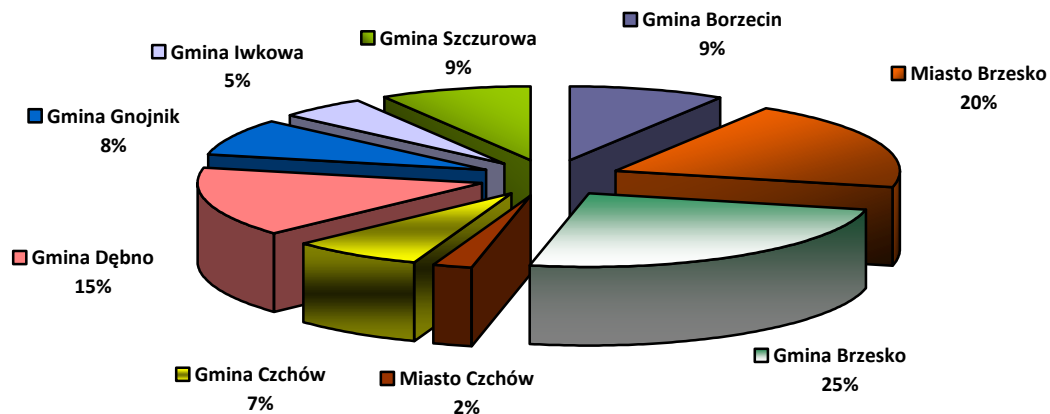

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL 2011

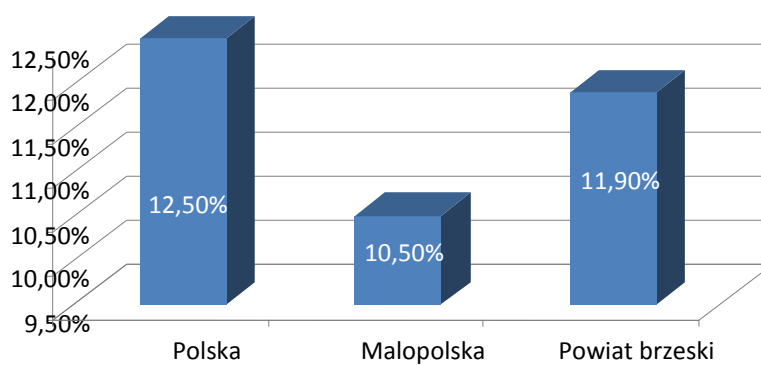
Jak widać na wykresie powyżej największą grupą bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku stanowili mieszkańcy miasta i gminy Brzesko (ok. 45% ogółu bezrobotnych). Drugą, co do wielkości grupę osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy gmin Dębno (ok. 15% ogółu bezrobotnych), najmniejszą zaś mieszkańcy miasta Czchów z wynikiem nieco ponad 2%.

Rys.5.3. Procentowy udział bezrobotnych z poszczególnych gmin powiatu brzeskiego wg stanu na 31.01.2011 r.

Rys. 5.4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2011r.

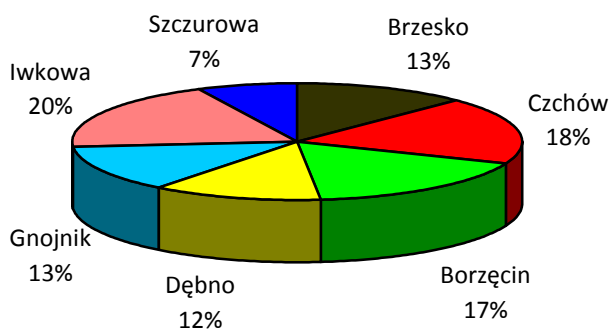
5.3. Leśnictwo

Lasy w Gminie Gnojnik zajmują 11166,9 ha powierzchni. Gmina Gnojnik zajmuje siódme (ostatnie) miejsce pod względem lesistości w powiecie brzeskim.

Tabela 5.6. Struktura lesistości w gminach powiatu brzeskiego		
GMINA	Ogółem	Lesistość (w %)
Brzesko	1838,5	17,7
Gnojnik	1018,0	18,4
Czchów	1735,6	25,9
Borzęcin	2520,5	24,1
Dębno	1401,8	17,1
Iwkowa	1279,4	27,1
Szczurowa	1373,1	10,0

Źródło: GUS, Województwo małopolskie 2009 – Podregiony, Powiaty, Gminy

Rys. 5.5. Struktura lesistości w poszczególnych gminach powiatu brzeskiego wyrażona w %

Źródło, Województwo Małopolskie 2010 – Podregiony, Powiaty, Gminy

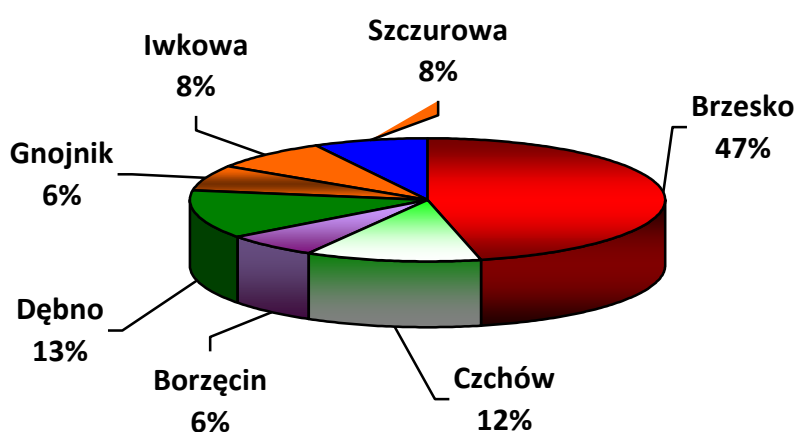
5.4. Podmioty gospodarcze

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przeważają podmioty świadczące różnego rodzaju usługi. Na rozwój gospodarczy Gminy Gnojnik wpływa jej położenie geograficzne, zwłaszcza bliskość większych miast, takich jak Tarnów, Kraków i Nowy Sącz, które stwarzają warunki zatrudnieniowe dla mieszkańców gminy.

Tabela 5.7. Podmioty gospodarki narodowej			
GMINA	Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny
Brzesko	2524	82	2442
Gnojnik	348	17	331
Czchów	639	42	597
Borzęcin	347	20	327
Dębno	708	36	672
Iwkowa	446	13	433
Szczurowa	421	25	396

Źródło: GUS, Województwo Małopolskie 2010 – Podregiony, Powiaty, Gminy

Rys. 5.6. Podmioty gospodarcze w powiecie brzeskim

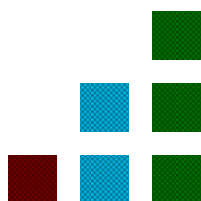
Źródło, Województwo Małopolskie 2009 – Podregiony, Powiaty, Gminy

Według informacji zaczerpniętych z Banku Danych Lokalnych w 2011 roku Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON zwiększyły swój udział z 348 do 362 jed. gosp.

Tab. 5.8. Podmioty gospodarki narodowej

GMINA	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi
Gnojnik	362	7	172	183

ROZDZIAŁ 6.

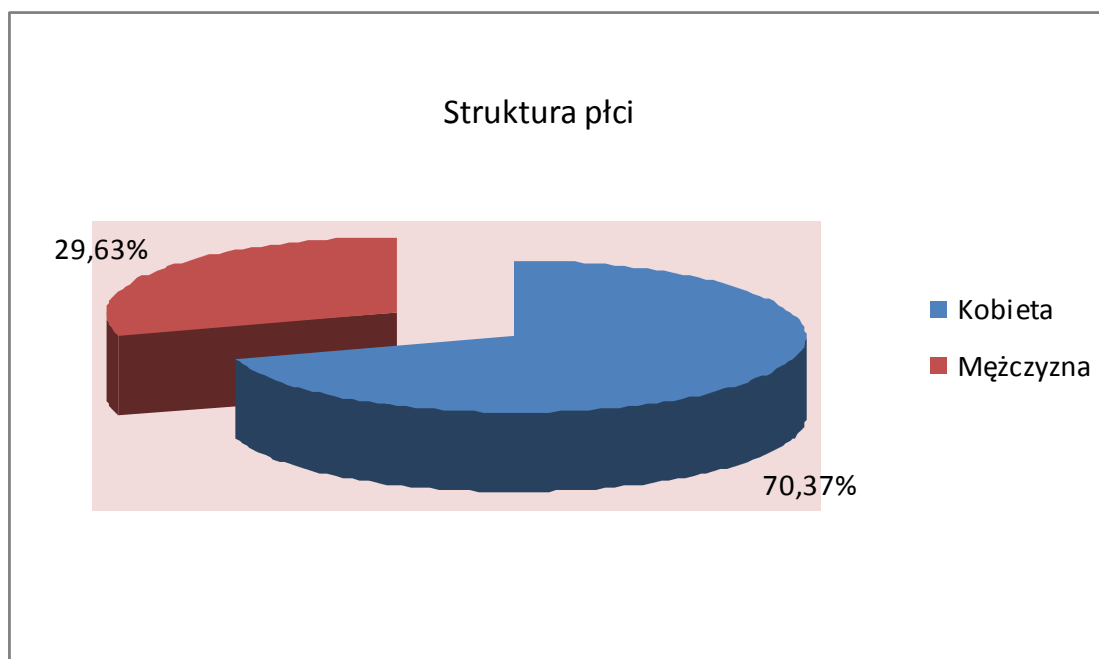
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

I. Część pierwsza - Dane ogólne

W wyniku prowadzonych prac nad „Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gnojnik na lata 2012-2020”, zostały przeprowadzone badania ankietowe w Gminie Gnojnik.

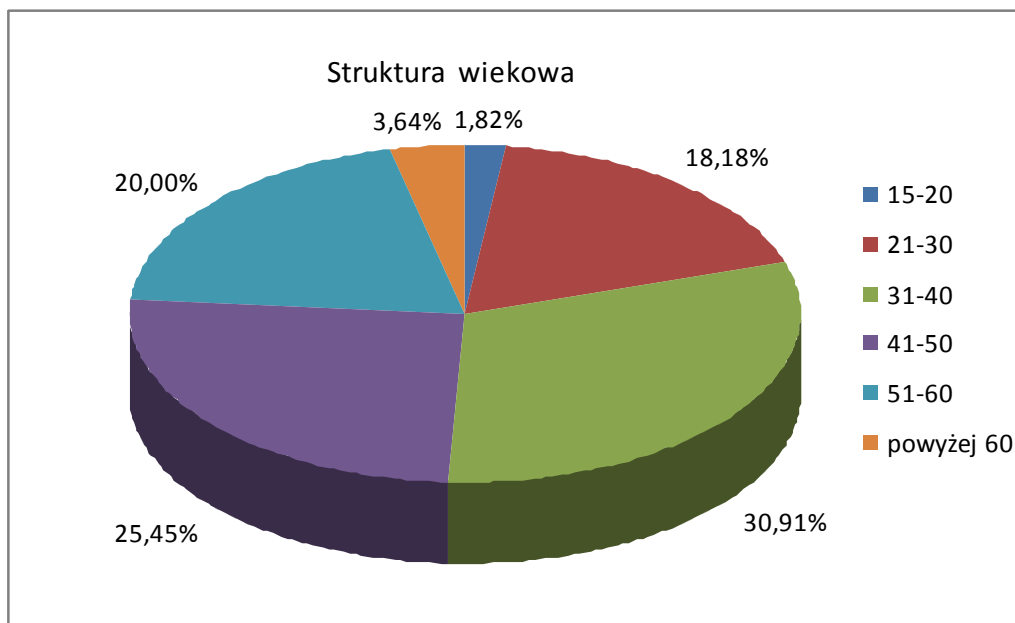
W ankiecie wzięło udział 55 osób. Wśród ankietowanych przeważają **kobiety (70,37%)**.

Rys. 6.1. Struktura płci ankietowanych

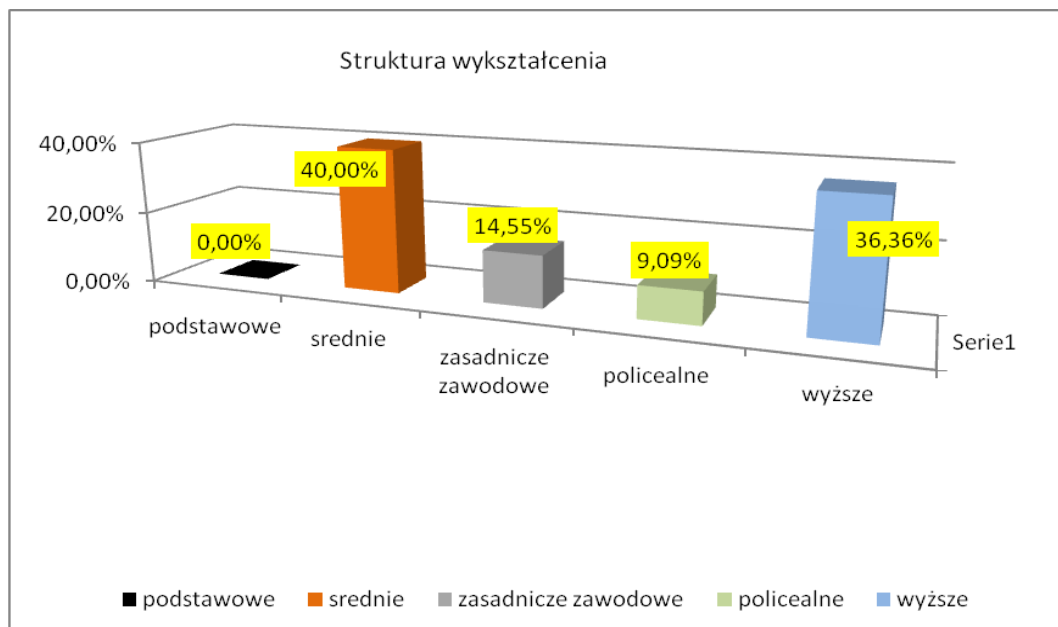
Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej badanych obejmuje przedział wiekowy 31-40 lat (30,91%), a następnie 41-50 (25,45%).

Rys. 6.2. Struktura wieku ankietowanych

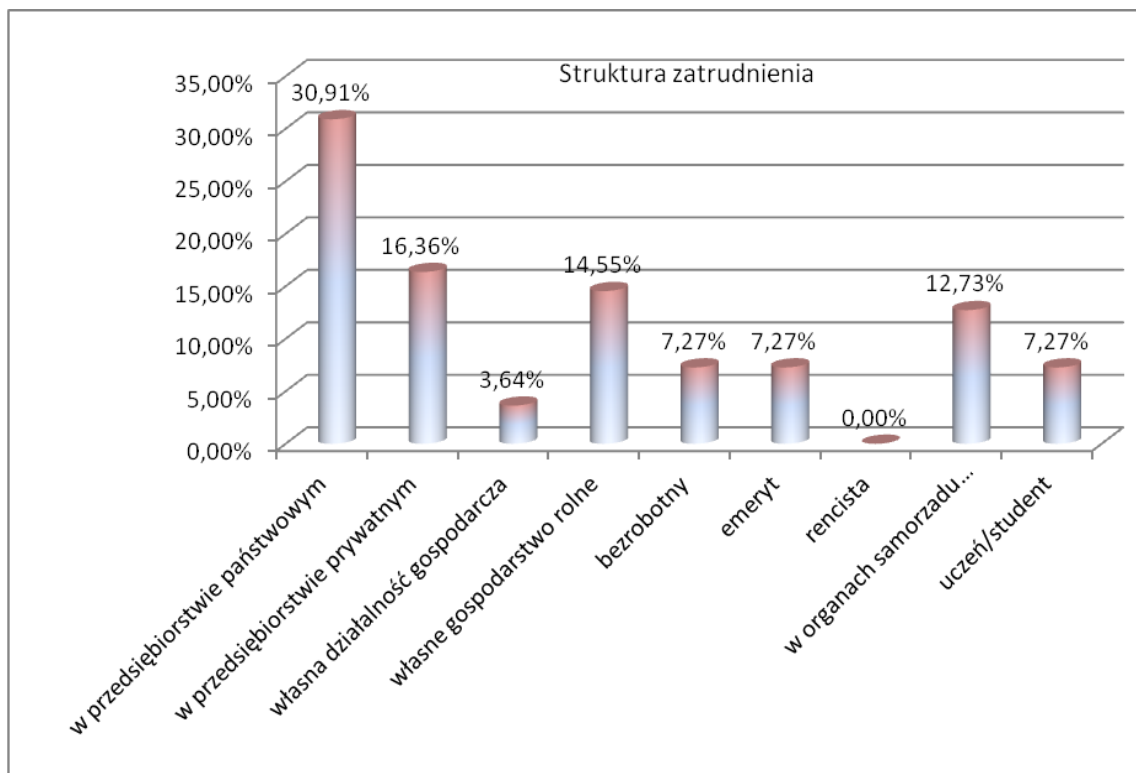
Źródło: Opracowanie własne

Wśród ankietowanych najczęściej osób posiada wykształcenie średnie (40%), a następnie wykształcenie wyższe (36,36%).

Rys. 6.3. Struktura wykształcenia ankietowanych

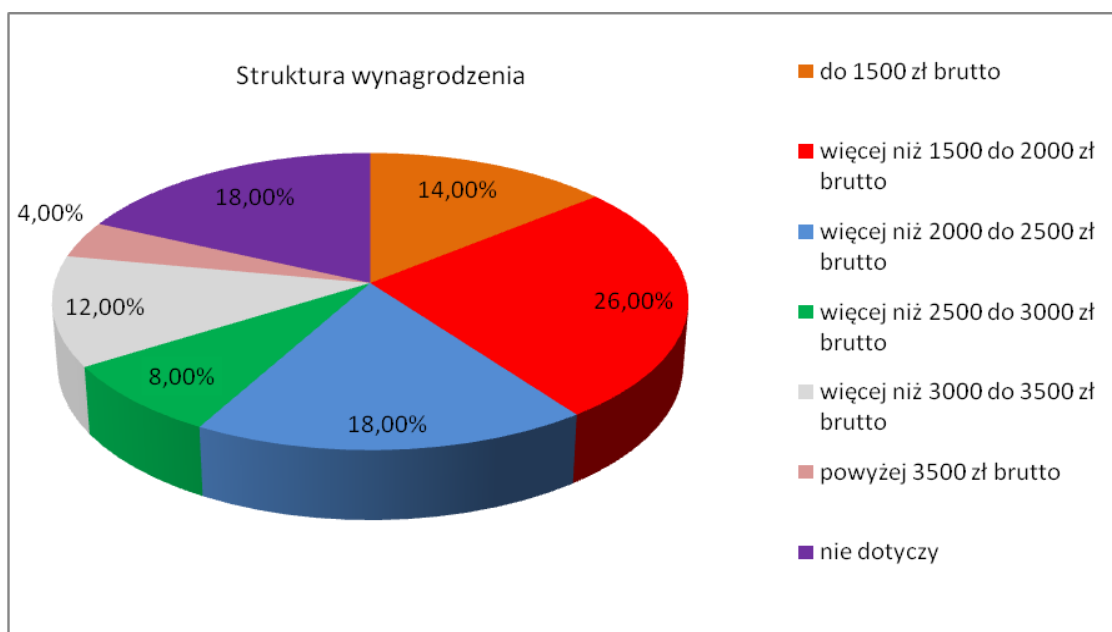
Źródło: Opracowanie własne

Spośród badanych najczęściej jest osób, które pracują w przedsiębiorstwie państwowym (30,91%) oraz osób pracujących w przedsiębiorstwie prywatnym (16,36%).

Rys. 6.4. Struktura zatrudnienia ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

Największa część ankietowanych osób (tj. 26%) zarabia w przedziale „więcej niż 1500 zł do 2000 zł brutto”.

Rys. 6.5. Środki finansowe pobierane przez ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne

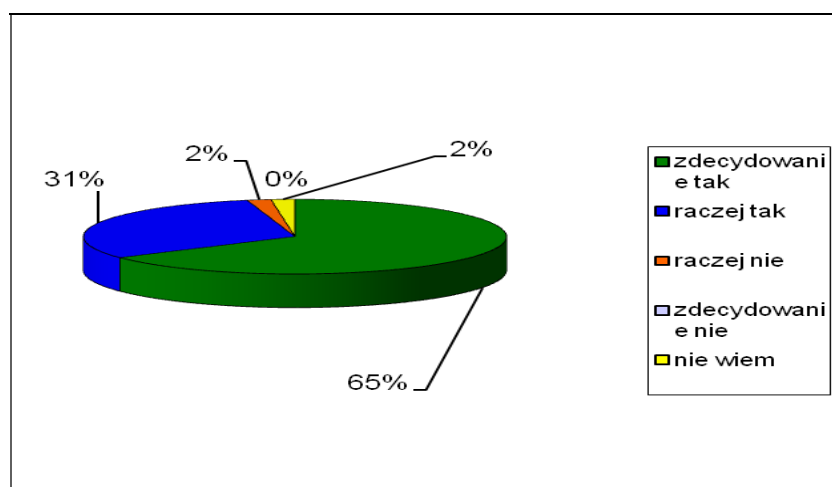

II. Część druga – Struktura odpowiedzi na pytania

1. Czy według Pani/Pana gminie Gnojnik potrzebna jest strategia rozwoju mająca na celu ożywić jej rozwój społeczny, przestrzenny i gospodarczy?

Na powyższe pytanie 65% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, dalej 31% odpowiedziało „raczej tak”. Odpowiedź „raczej nie” jak i „nie wiem” zebrała odpowiednio dla każdej po 2% głosów.

Rys. 6.6. Konieczność opracowania nowej Strategii

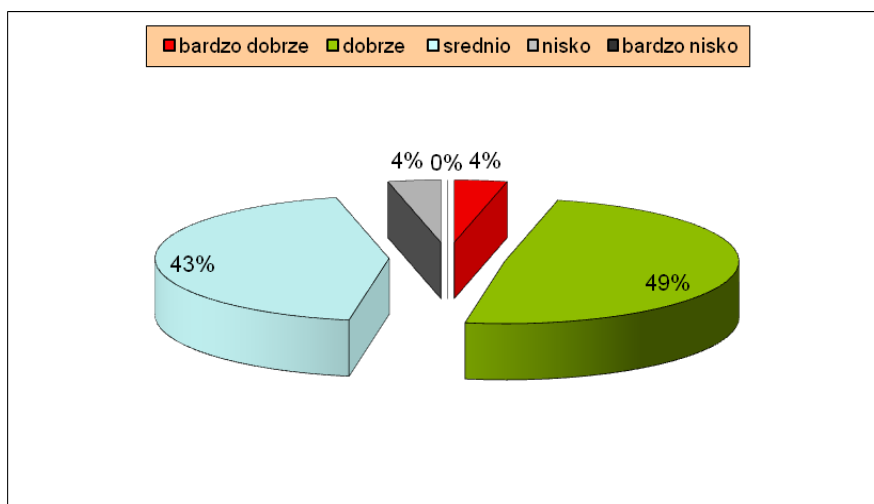

Źródło: Opracowanie własne

2. Jak ocenia Pani/Pan dotychczasowe wykorzystanie możliwości rozwojowych gminy?

Na tak postawione pytanie najwięcej ankietowanych odpowiedziało „dobrze” (49%), w dalszej kolejności badani wybierali odpowiedź „średnio” (43%) oraz odpowiednio po 4% dla „nisko” i „bardzo dobrze”.

Rys. 6.7. Wykorzystanie możliwości rozwojowych gminy

Źródło: Opracowanie własne

3. Jak ocenia Pani/Pan dotychczasowe zaangażowanie władz gminy Gnojnik w rozwiązywanie występujących problemów na jej obszarze w niżej podanych sferach?

Wśród obszarów problematycznych wymienionych w pytaniu znalazły się: sfera społeczna, sfera przestrzenna oraz sfera gospodarcza, a odpowiedzi wśród badanych kształtowały się w następujący sposób:

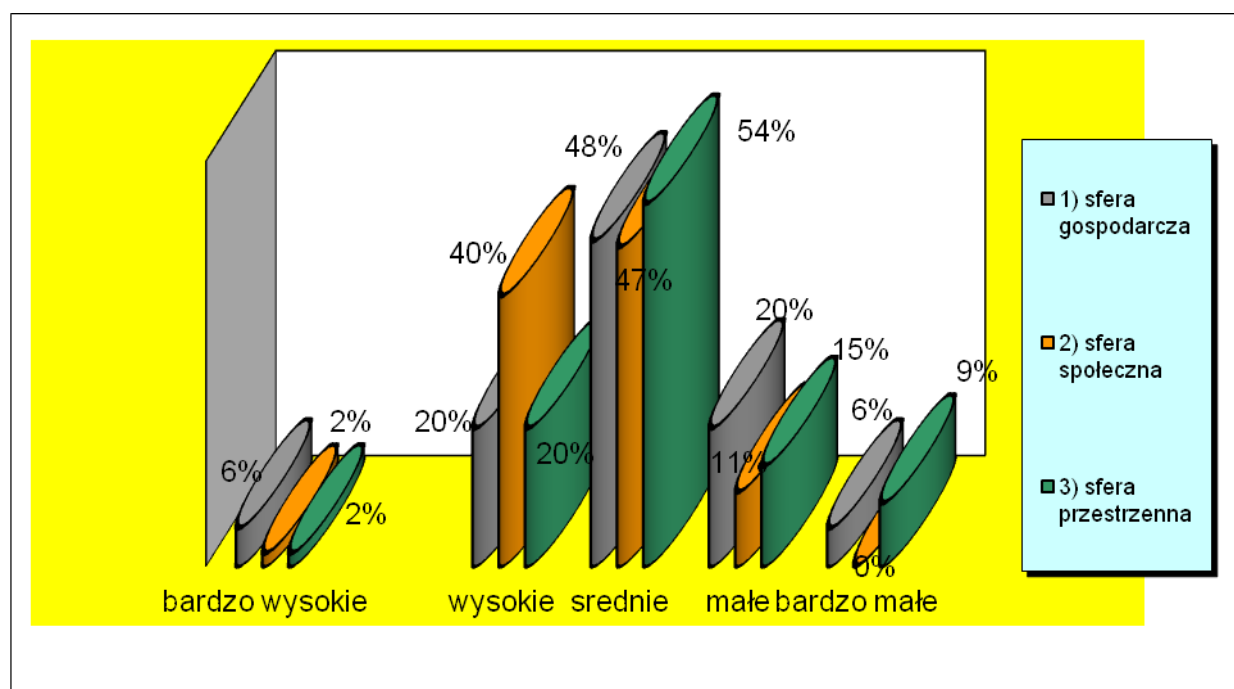
Tabela 6.1. Zaangażowanie władz gminy Gnojnik w rozwiązywanie występujących problemów

Sfera problemów	bardzo wysokie	wysokie	średnie	małe	bardzo małe
1. sfera gospodarcza	6%	20%	48%	20%	6%
2. sfera społeczna	2%	40%	47%	11%	0%
3. sfera przestrzenna	2%	20%	54%	15%	9%

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli zaangażowanie władz w rozwiązywanie problemów występujących w wymienionych trzech sferach ankietowani ocenili jako średnie: sfera gospodarcza – 48% wskazań, sfera społeczna - 47%, sfera przestrzenna - 54%.

Rys. 6.8. Ocena zaangażowania władz gminy w rozwiązywanie problemów na jej obszarze

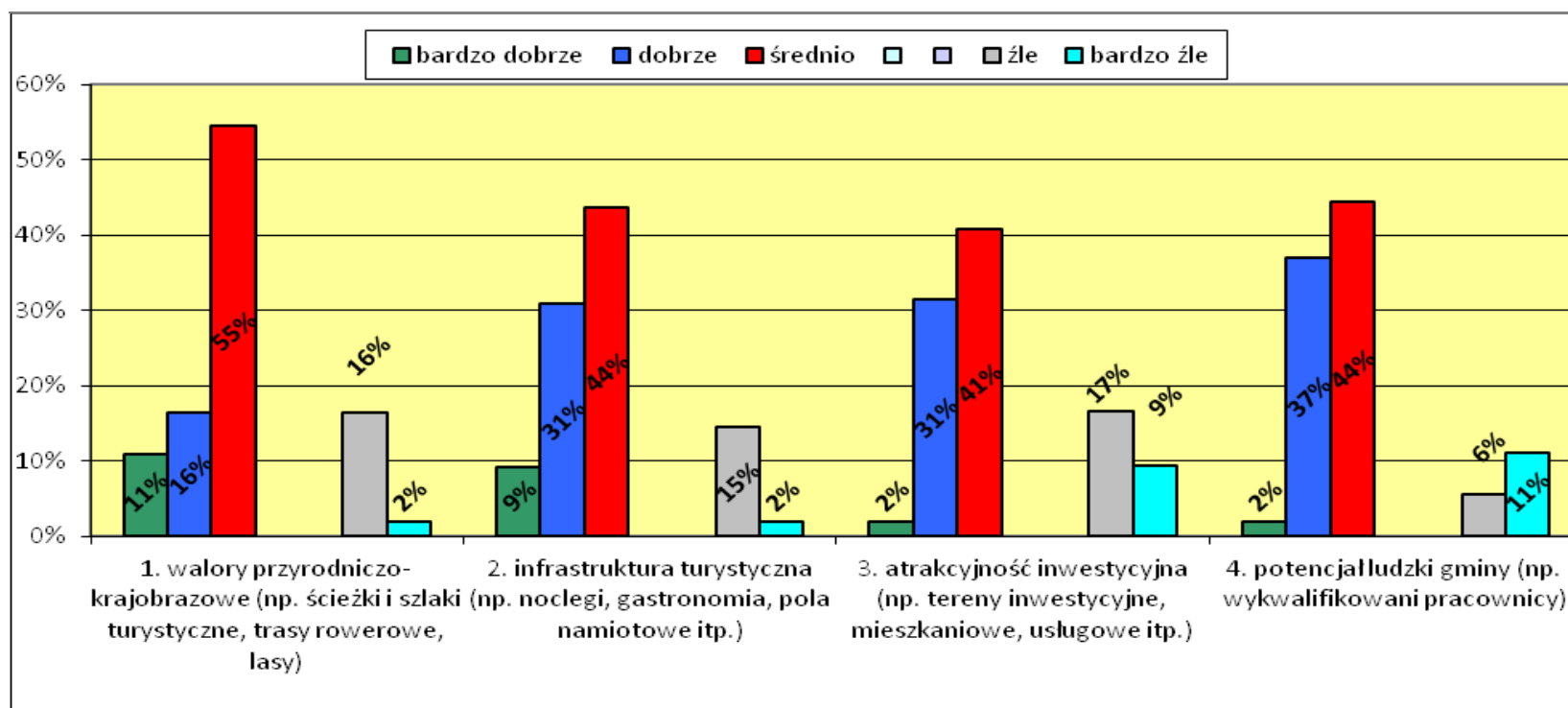
Źródło: Opracowanie własne

4. Jaka jest Pani/Pana ocena efektów działań promocyjnych gminy Gnojnik dotyczących niżej podanych zagadnień?

Wśród podanych w pytaniu zagadnień znalazły się: walory przyrodniczo-krajobrazowe (np. ścieżki i szlaki turystyczne, trasy rowerowe, lasy), infrastruktura turystyczna (np. noclegi, gastronomia, pola namiotowe itp.), atrakcyjność inwestycyjna (np. tereny inwestycyjne, mieszkaniowe, usługowe itp.) i potencjał ludzki gminy (np. wykwalifikowani pracownicy). Strukturę odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Rys. 6.9. Efekty działań promocyjnych gminy Gnojnik

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z przedstawionego wykresu mieszkańcy gminy średnio oceniają promocję walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy (55% wskazań), potencjał ludzki (44% wskazań) oraz infrastrukturę turystyczną (44% wskazań). Potencjał ludzki gminy (wykwalifikowani pracownicy) przez 37% ankietowanych został oceniony dobrze. Równocześnie jednak ten element otrzymał największą ilość negatywnych głosów (11% wskazań „bardzo źle”).

5. Proszę ocenić stopień ważności problemów sfery społecznej w gminie Gnojnik, które powinny być rozwiązane w latach 2012-2020.

Strukturę odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.2. Problemy sfery społecznej gminy Gnojnik

PROBLEM SFERY SPOŁECZNEJ	bardzo ważny	ważny	średnio ważny	mało ważny	nieważny
1. występujące bezrobocie i ubóstwo na obszarze gminy	53,70%	35,19%	9,26%	1,85%	0,00%
2. niekorzystna struktura wiekowa, starzenie się właścicieli gospodarstw	16,67%	46,30%	27,78%	9,26%	0,00%
3. niska aktywność społeczna ludzi młodych	47,27%	43,64%	5,45%	1,82%	1,82%
4. odpływ z gminy ludzi z wyższym wykształceniem oraz w wieku produkcyjnym	50,00%	40,74%	5,56%	1,85%	1,85%
5. odpływ z gminy ludzi młodych	48,15%	42,59%	5,56%	1,85%	1,85%
6. niski poziom współpracy i współdziałania mieszkańców gminy	27,27%	54,55%	14,55%	3,64%	0,00%
7. niewystarczająca liczba mieszkań	18,52%	27,78%	31,48%	16,67%	5,56%
8. ograniczony dostęp do pomocy medycznej	38,89%	38,86%	12,96%	7,41%	1,85%
9. ograniczony dostęp do pomocy społecznej	22,22%	44,44%	20,37%	11,11%	1,85%

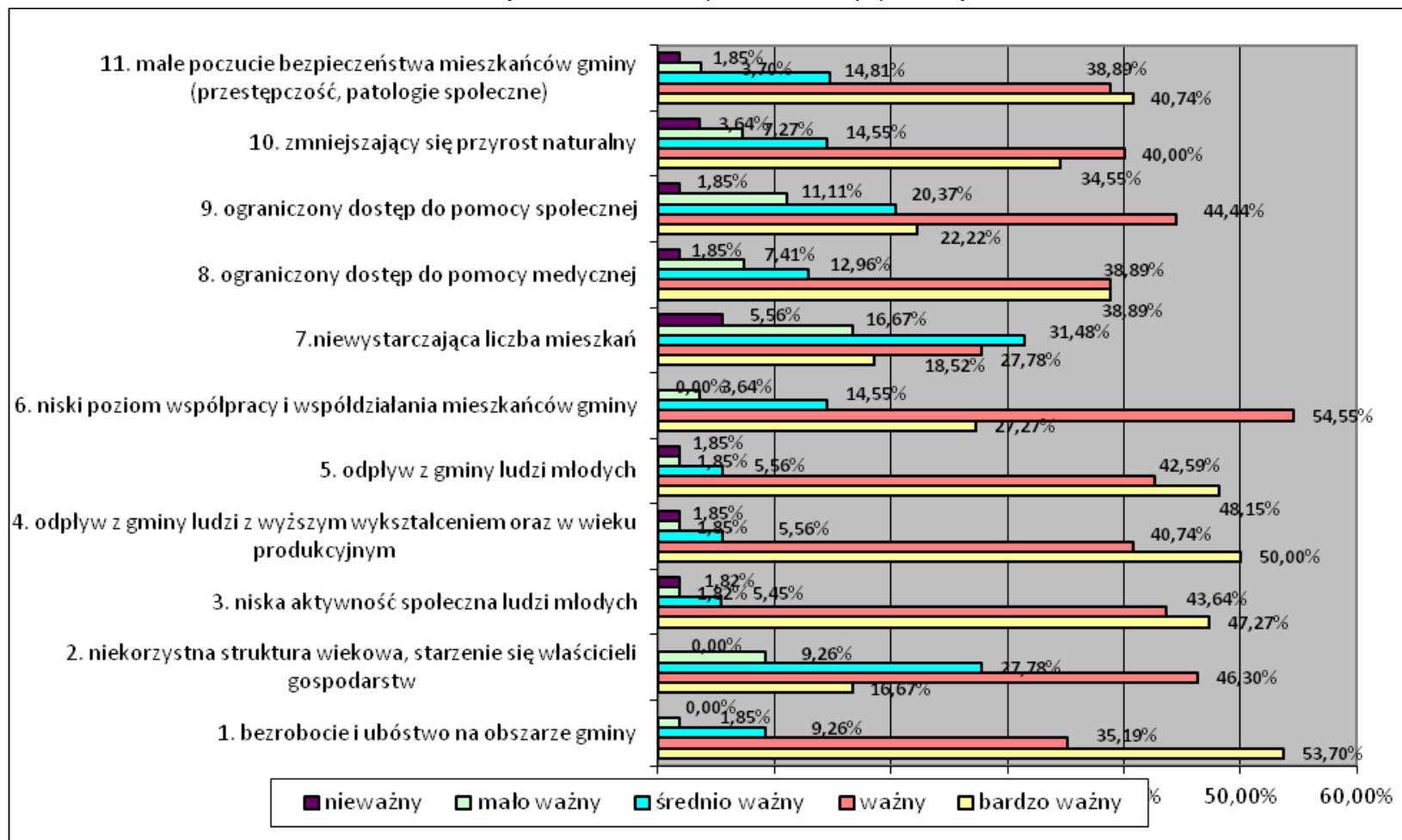
STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY GNOJNIK NA LATA 2012-2020

10. zmniejszający się przyrost naturalny	34,55%	40%	14,55%	7,27%	3,64%
11. małe poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy (przestępczość, patologie społeczne)	40,74%	38,89%	3,70%	3,70%	1,85%

Źródło: Opracowanie własne

Według wyników przeprowadzonej ankiety najważniejszymi problemami społecznymi w Gminie Gnojnik są bezrobocie i ubóstwo (jako „bardzo ważny” wskazane przez 53,70% ankietowanych), odpływ z gminy ludzi z wyższym wykształceniem oraz w wieku produkcyjnym (jako „bardzo ważny” wskazane przez 50% ankietowanych osób). Istotnym problemem jest niski poziom współpracy i współdziałania mieszkańców gminy –kwestia ta została oceniona jako ważna przez 54,55% ankietowanych.

Stopień ważności problemów sfery społecznej przedstawiono także graficznie, za pomocą poniższego wykresu.

Rys. 6.10. Zestawienie problemów sfery społecznej

Źródło: Opracowanie własne

6. Proszę ocenić stopień ważności problemów sfery przestrzennej w gminie Gnojnik, które powinny być rozwiązane w latach 2012-2020.

Strukturę odpowiedzi na pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.3. Problemy sfery przestrzennej

PROBLEM SFERY PRZESTRZENNEJ	bardzo ważny	ważny	średnio ważny	mało ważny	nieważny
1. ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej, w tym do przydomowych oczyszczalni ścieków	70,37%	22,22%	7,41%	0,00%	0,00%
2. zły stan infrastruktury drogowej na terenie gminy	27,78%	59,26%	11,11%	0,00%	1,85%
3. sieć wodociągowa na terenie gminy	55,56%	35,19%	5,56%	3,70%	0,00%
4. obiekty sportowe	9,26%	33,33%	31,48%	20,37%	5,56%
5. komunikacja publiczna	6,67%	46,67%	33,33%	6,67%	6,67%
6. bariery architektoniczne dla osób starszych	28,30%	49,06%	13,21%	7,55%	1,89%
7. obiekty użyteczności publicznej	29,63%	40,74%	14,81%	7,41%	7,41%
8. brak zabezpieczeń przed powodzią	70,45%	13,64%	6,82%	4,55%	4,55%
9. nieuregulowana rzeka Uszwica	60,47%	23,26%	6,98%	9,30%	0,00%

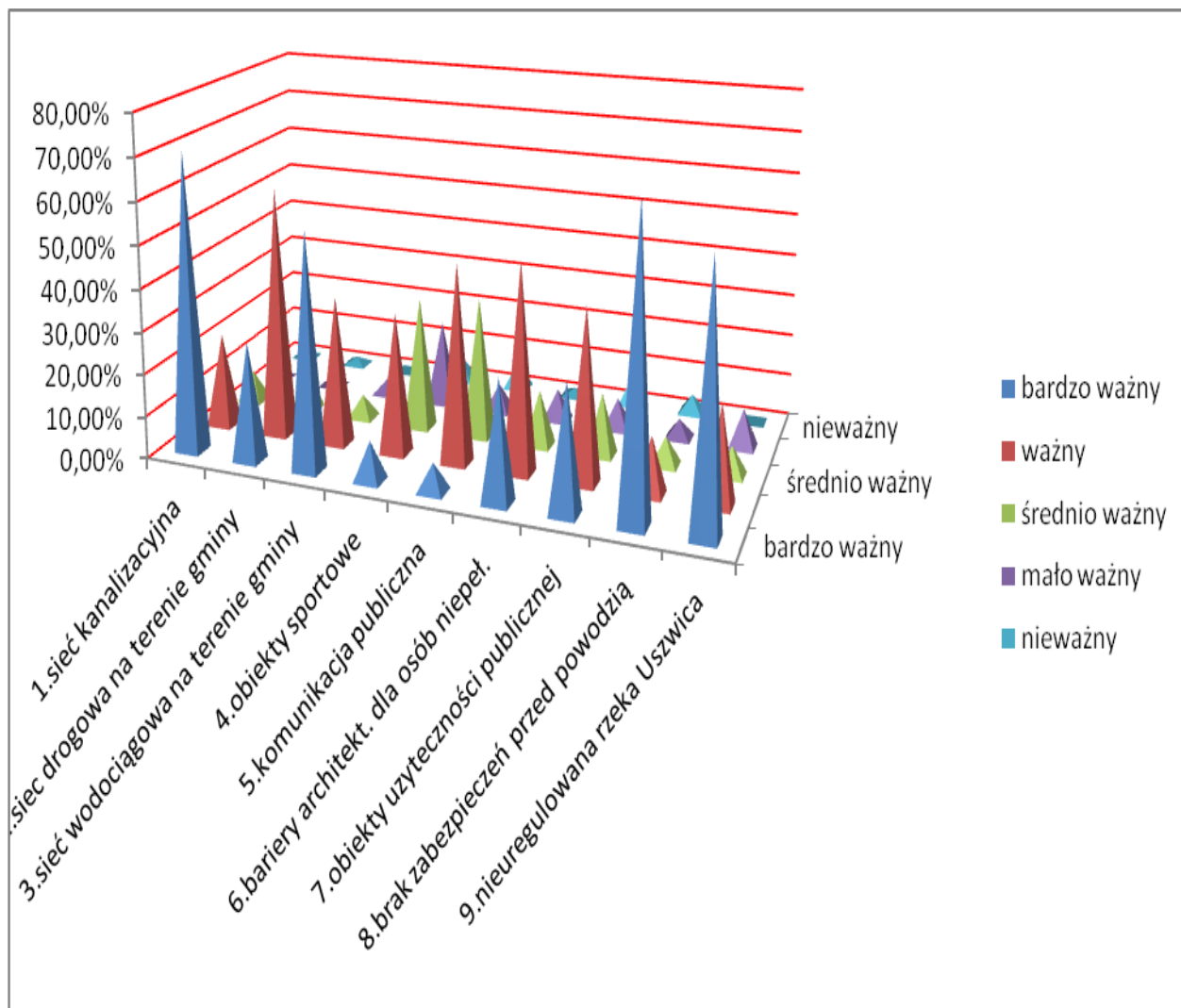
Źródło: Opracowanie własne

Według wyników przeprowadzonej ankiety najważniejszymi problemami sfery przestrzennej w Gminie Gnojnik są: ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej (jako „bardzo ważny” problem wskazany przez 70,37% ankietowanych), zły stan infrastruktury drogowej (jako „ważny” problem wskazany przez 59,26% ankietowanych), brak zabezpieczeń przed powodzią (jako „bardzo ważny” problem wskazany przez 70,45% ankietowanych) oraz brak uregulowania rzeki Uszwicy (jako „bardzo ważny” problem wskazany przez 60,47% ankietowanych).

Stopień ważności problemów sfery przestrzennej przedstawiono także graficznie, za pomocą poniższego wykresu.

Rys. 6.11. Zestawienie problemów sfery przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne

7. Proszę ocenić stopień ważności problemów sfery gospodarczej w gminie Gnojnik, które powinny być rozwiązane w latach 2012-2020.

Strukturę odpowiedzi na pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. 4. Problemy sfery gospodarczej

PROBLEM SFERY GOSPODARCZEJ	bardzo ważny	ważny	średnio ważny	mało ważny	nieważny
1. słaba aktywność gospodarcza ludzi młodych	38,18%	56,36%	5,45%	0,00%	0,00%
2. brak systemu wspierania przedsiębiorczości	33,96%	49,06%	9,43%	5,66%	1,89%
3. duża liczba mieszkańców w wieku przedemerytalnym	16,36%	41,82%	21,82%	18,18%	1,82%
4. mało rozwinięta sieć skupu i sprzedaży produktów rolnych	21,82%	30,91%	29,09%	16,36%	1,82%
5. zły dostęp do edukacji	16,67%	44,44%	24,07%	11,11%	3,70%
6. słaby rozwój usług na terenie gminy	5,66%	45,28%	33,96%	11,32%	3,77%
7. słaby rozwój handlu na terenie gminy	3,70%	37,04%	37,04%	16,67%	5,56%
8. niewystarczająca promocja gminy	22,64%	39,62%	22,64%	13,21%	1,89%
9. ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych	21,82%	38,18%	29,09%	10,91%	0,00%
10. niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna (np. noclegi, gastronomia, obiekty sportowe, szlaki turystyczne)	18,18%	32,73%	38,18%	9,09%	1,82%
11. rozdrobnienie gospodarstw rolnych	14,81%	35,19%	29,27%	14,81%	1,82%

12. niska efektywność rolnictwa (np. niski dochód na jedną osobę pracującą w rolnictwie)	32,73%	30,91%	27,27%	7,27%	1,82%
13. brak dostępu do kredytów preferencyjnych na restrukturyzację i modernizację rolnictwa	18,18%	47,27%	27,27%	5,45%	1,82%
14. brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych	28,26%	41,30%	26,09%	4,35%	0,00%

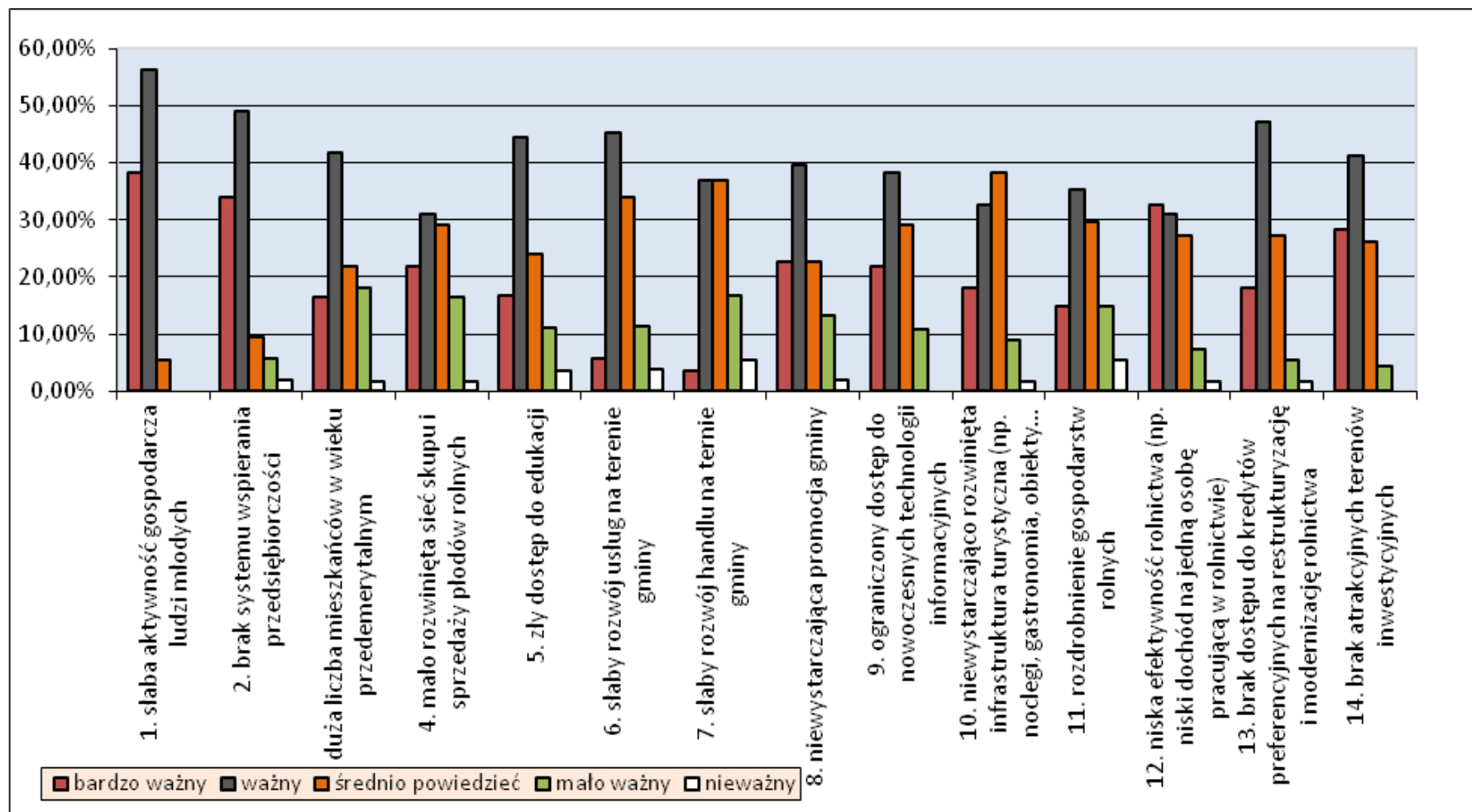
Źródło: Opracowanie własne

Według wyników przeprowadzonej ankiety najważniejszymi problemami gospodarczymi w Gminie Gnojnik są: słaba aktywność gospodarcza ludzi młodych (56,36% wskazań „problem ważny”), słaby rozwój usług (45,28% wskazań „problem ważny”), brak systemu wspierania przedsiębiorczości (49,06% wskazań „problem ważny”), brak dostępu do kredytów preferencyjnych na restrukturyzację i modernizację rolnictwa (47,27% wskazań „problem ważny”) oraz brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych (41,30% wskazań „problem ważny”).

Strukturę odpowiedzi na pytanie przedstawiono także w formie wykresu zamieszczonego poniżej:

Rys. 6.12. Problemy sfery gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

8. Jakie inne problemy ze sfery społecznej, przestrzennej i gospodarczej Pani/Pana zdaniem, powinna rozwiązać gmina Gnojnik w pierwszej kolejności w latach 2012-2020?

Pytanie to miało formę otwartą, strukturę udzielonych na nie odpowiedzi przedstawiono w formie tabeli przedstawionej poniżej:

Tabela 6.5. Inne problemy, które należy rozwiązać w gminie Gnojnik

Lp.	Problem, który powinna rozwiązać Gmina Gnojnik	Procent ankietowanych
SFERA SPOŁECZNA		
1.	likwidacja bezrobocia	32,35%
2.	dostęp do bezpłatnej opieki medycznej	23,53%
3.	odpływ z gminy ludzi młodych	8,82%
4.	niska aktywność społeczna	11,76%
5.	pomoc w rozwoju drobnej przedsiębiorczości	5,88%
6.	niewystarczająca promocja gminy	11,76%
7.	Redukcja stanowisk w gminie	2,94%
SFERA PRZESTRZENNA		
1.	dostęp do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	27,78%
2.	nowe inwestycje	2,78%
3.	poprawa infrastruktury drogowej (ulice, chodniki, oświetlenie)	11,11%
4.	udogodnienia w sprawie pozwolenia na budowę	5,56%
5.	uregulowanie rzeki Uszwicy	13,89%
6.	budowa ścieżek rowerowych	5,56%
7.	miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	2,78%

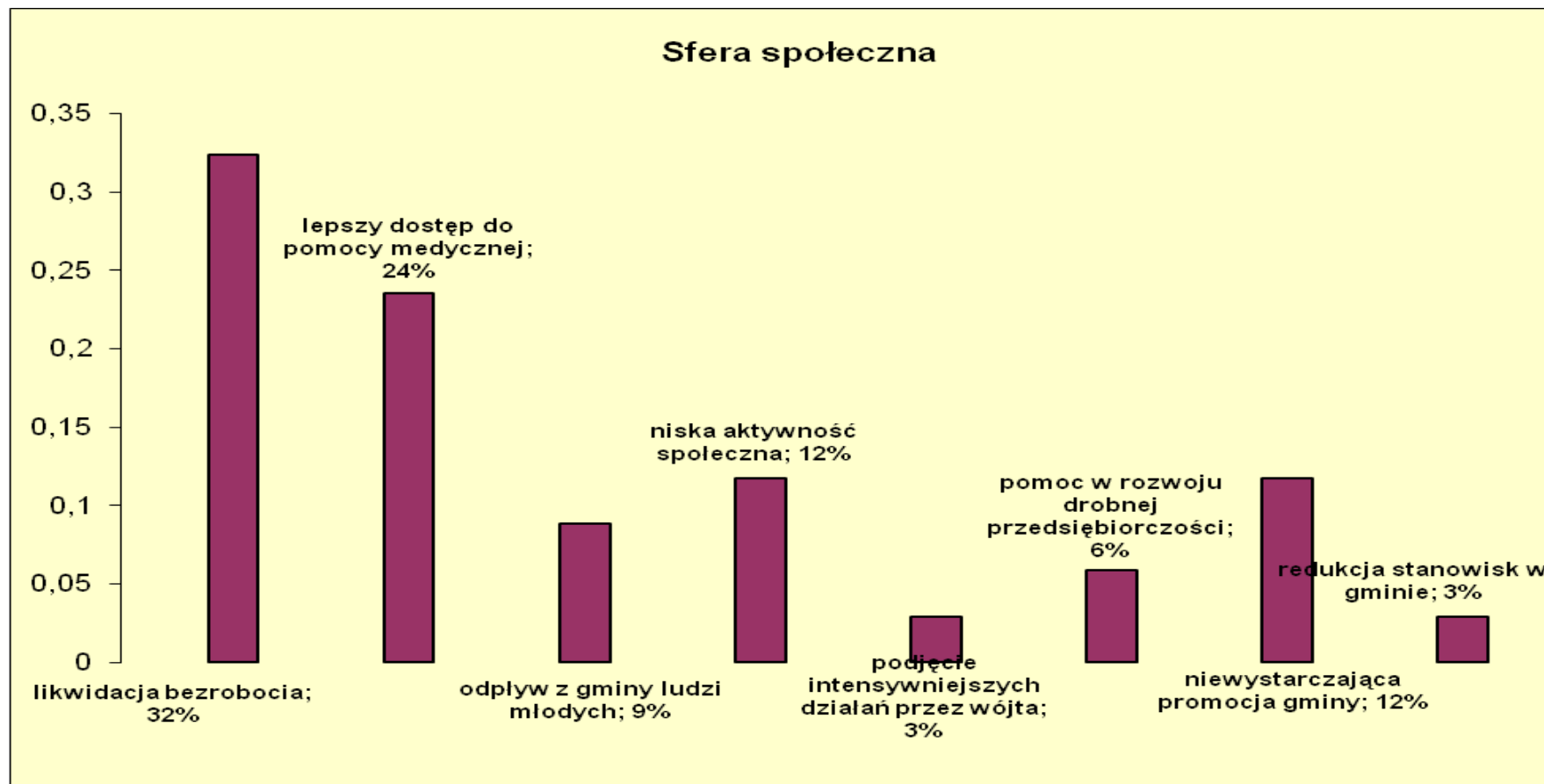
8.	budowa centra wsi	5,56%
9.	budowa zbiornika retencyjnego	22,22%
10.	zalesienie nieużytków rolnych	2,78%
SFERA GOSPODARCZA		
1.	zwiększenie pomocy dla gospodarstw rolnych	17,39%
2.	mało rozwinięta sieć skupu i sprzedaży produktów rolnych	17,39%
3.	tworzenie sprzyjających warunków-uruchomienie nowych podmiotów gospodarczych	4,35%
4.	zakup nowych terenów w celach inwestycyjnych	4,35%
5.	brak systemu wspierania przedsiębiorczości	4,35%
6.	słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna	4,35%
7.	słaby dostęp do edukacji	4,35%
8.	budowa przedszkola i placu zabaw dla dzieci	13,04%
9.	stworzenie miejsc rozrywki	8,70%
10.	rozwój agroturystyki	4,35%
11.	zakład komunalny	4,35%
12.	modernizacja stadionu	8,70%
13.	winda w urzędzie gminy	4,35%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza odpowiedzi na pytanie wskazuje, że wśród problemów dotyczących sferę społeczną, które gmina powinna rozwiązać w pierwszej kolejności w latach 2012-2020, znajduje się likwidacja bezrobocia (odpowiedziało tak 32 % ankietowanych) oraz lepszy dostęp do bezpłatnej opieki medycznej (24%).

Rys. 6.13. Inne problemy sfery społecznej

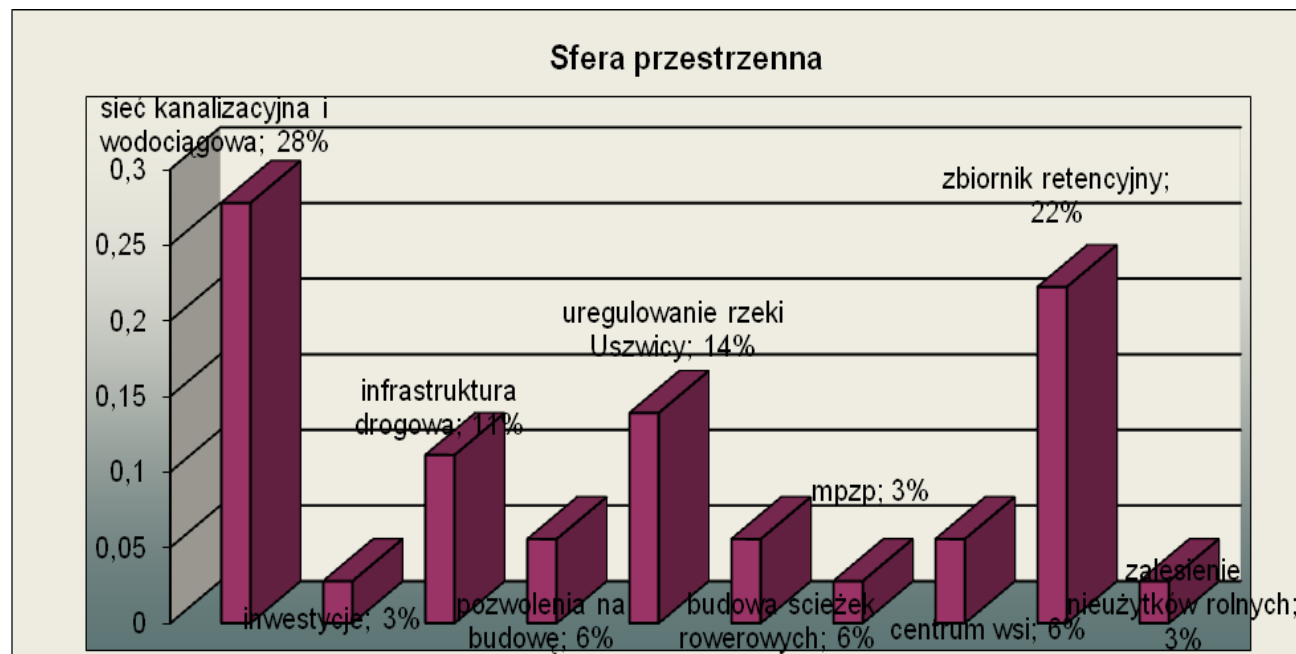

Źródło: Opracowanie własne

Problemy sfery przestrzennej są najbardziej zróżnicowane, zdecydowanie najważniejszymi są: dostęp do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (według 27,78% badanych), budowa zbiornika retencyjnego (22,22%) oraz uregulowanie rzeki Uszwicy (13,89%).

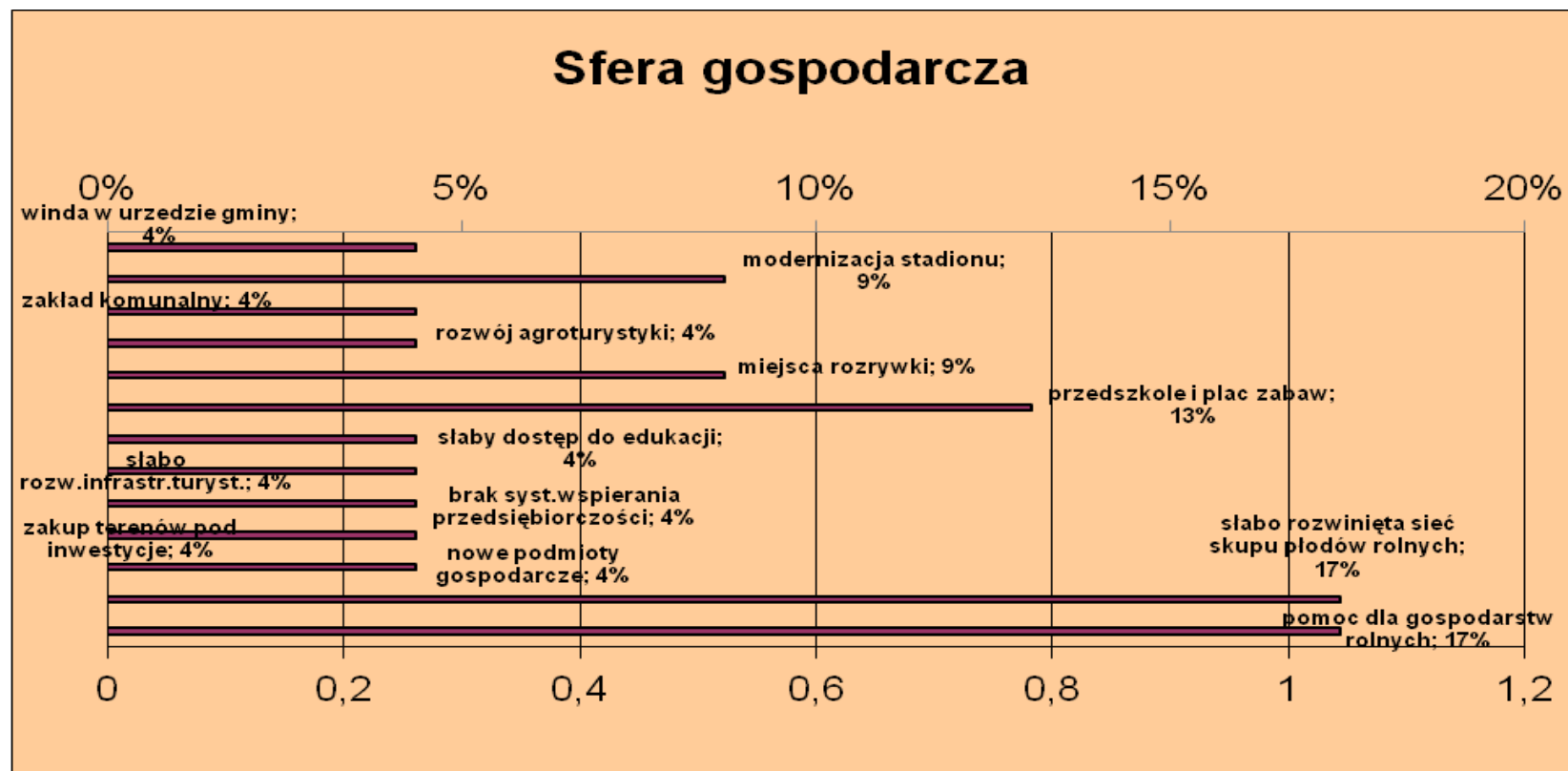
Rys. 6.14. Inne problemy sfery przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku problemów sfery gospodarczej, największy nacisk mieszkańcy gminy położyli na zwiększenie pomocy dla gospodarstw rolnych (17,39%), a także mało rozwinięta sieć skupu i sprzedaży produktów rolnych (17,39%), następnie mieszkańcy ocenili iż problemem jest brak przedszkola i placu zabaw dla dzieci (13,04%).

Rys. 6.15. Inne problemy sfery gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

9. Jaki wpływ, według Pani/ Pana oceny, mogą mieć podane niżej czynniki - atuty gminy Gnojnik na jej rozwój w latach 2012-2020?

Strukturę odpowiedzi na pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.6. Ocena atutów gminy Gnojnik

ATUTY GMINY GNOJNIK	bardzo wysoki	wysoki	średni	mały	bardzo mały
1. bliskie położenie Tarnowa, Krakowa i Nowego Sącza, jako dużych ośrodków miejskich	43,64%	38,18%	14,55%	3,64%	0,00%
2. korzystne usytuowanie w sieci osiedleńczej i komunikacyjnej (np. linie kolejowe, droga krajowa nr 75, trasa E-4)	33,33%	38,89%	24,07%	1,85%	1,85%
3. walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy (np. rzeka, lasy)	20,00%	49,09%	23,64%	7,27%	0,00%
4. zasoby środowiska naturalnego (np. złoża kruszywa, gazu ziemnego)	7,41%	27,78%	25,93%	18,52%	20,37%
5. korzystna struktura wiekowa ludności gminy (duża liczba ludzi w wieku przedemerytalnym)	5,77%	28,85%	44,23%	17,31%	3,85%
6. dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie telefonizacji, wodociągownia, gazyfikacji, gospodarki odpadowej	29,63%	35,19%	29,63%	3,70%	1,85%
7. korzystne warunki przyrodnicze i glebowe dla rozwoju rolnictwa na obszarze gminy	12,73%	34,55%	41,82%	9,09%	1,82%
8. odnawialne źródła energii	32,08%	20,75%	28,30%	9,43%	9,43%

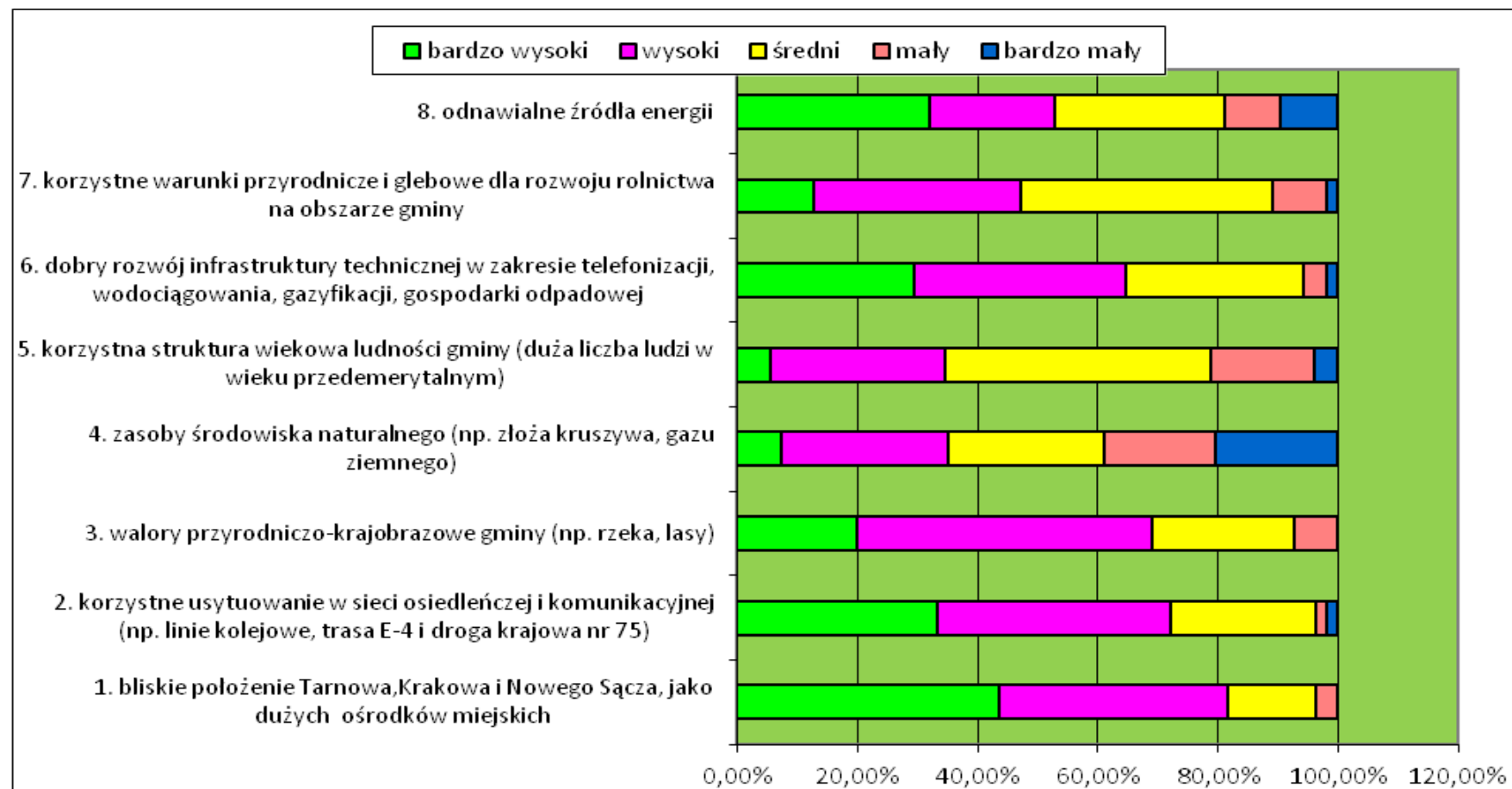
Źródło: Opracowanie własne

Wyniki przeprowadzonej ankiety, wskazują iż zdaniem mieszkańców, największy wpływ na rozwój Gminy Gnojnik w latach 2012-2020 będzie miało bliskie położenie Tarnowa, Krakowa, Nowego Sącza jako dużych ośrodków miejskich (43,64% ankietowanych uważa, że wpływ tych walorów będzie „bardzo wysoki”, a 38,18% uznało, że „wysoki”), korzystne usytuowanie w sieci osiedleńczej i komunikacyjnej (38,89% odpowiedzi „wysoki”). Za „wysoki” atut Gminy Gnojnik 49,09% osób uznało walory przyrodniczo- krajobrazowe (np. lasy, rzeka).

Strukturę odpowiedzi na pytanie przedstawiono także w formie wykresu zamieszczonego poniżej:

Rys. 6.16. Wpływ atutów gminy na jej rozwój

Źródło: Opracowanie własne

10. Proszę podać, jakie są według Pani/Pana oceny: silne strony gminy Gnojnik i słabe strony gminy Gnojnik.

Pytanie to miało charakter otwarty. Wśród silnych stron gminy Gnojnik, które zostały wymienione przez ankietowanych znalazły się:

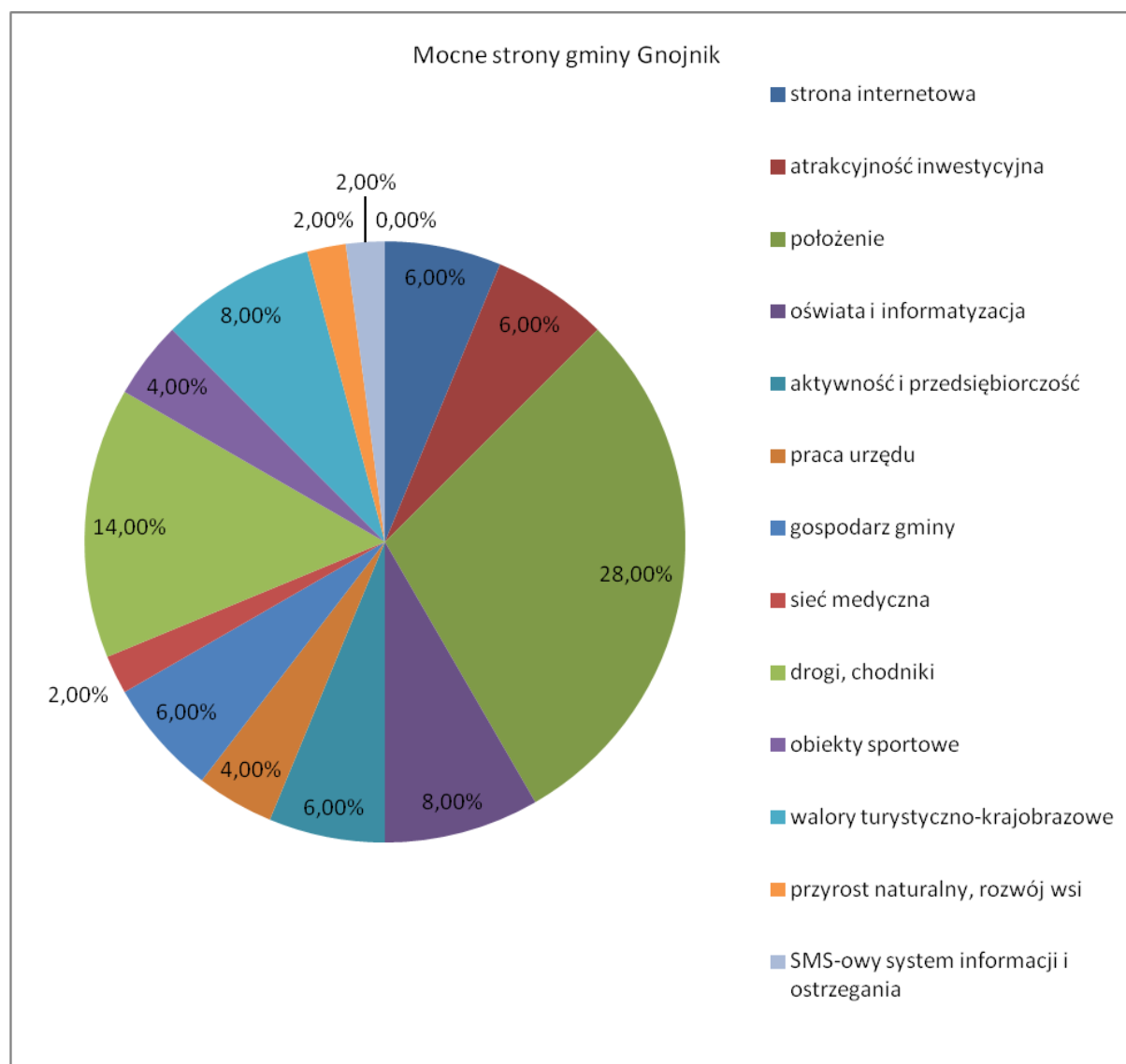
Tabela 6.7. Silne strony gminy Gnojnik

SILNE STRONY GMINY GNOJNIK		Procent ankietowanych
1.	sprawnie działająca strona internetowa	6%
2.	atrakcyjność inwestycyjna	6%
3.	położenie	28%
4.	dostęp do oświaty i informatyzacja	8%
5.	aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców gminy Gnojnik	6%
6.	praca urzędu	4%
7.	gospodarz gminy	6%
8.	ośrodki medyczne	2%
9.	drogi, chodniki	14%
10.	obiekty sportowe	4%
11.	walory turystyczne	8%
12.	przyrost naturalny	2%
13.	SMS-owy system informacji i ostrzegania	2%

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy uznali, iż największym atutem gminy jest położenie Gminy Gnojnik w stosunkowo bliskim sąsiedztwie większych ośrodków miejskich tj. Tarnowa, Krakowa i Nowego Sącza (28% wskazań), drogi i chodniki (14% wskazań), dostęp do oświaty i informatyzacja oraz walory turystyczne, które uzyskały odpowiednio po 8% głosów ankietowanych.

Mocne strony Gminy Gnojnik przedstawia także poniższy wykres:

Rys. 6.17. Silne strony gminy Gnojnik

Źródło: Opracowanie własne

Wśród słabych stron gminy Gnojnik, które zostały wymienione przez ankietowanych znalazły się:

Tabela 6.8. Słabe strony gminy Gnojnik

SŁABE STRONY GMINY GNOJNIK		Procent ankietowanych
1.	migracja młodzieży	3,39%
2.	ośrodek zdrowia	3,39%
3.	Bezrobocie	11,86%
4.	wadliwa mentalność mieszkańców	5,08%

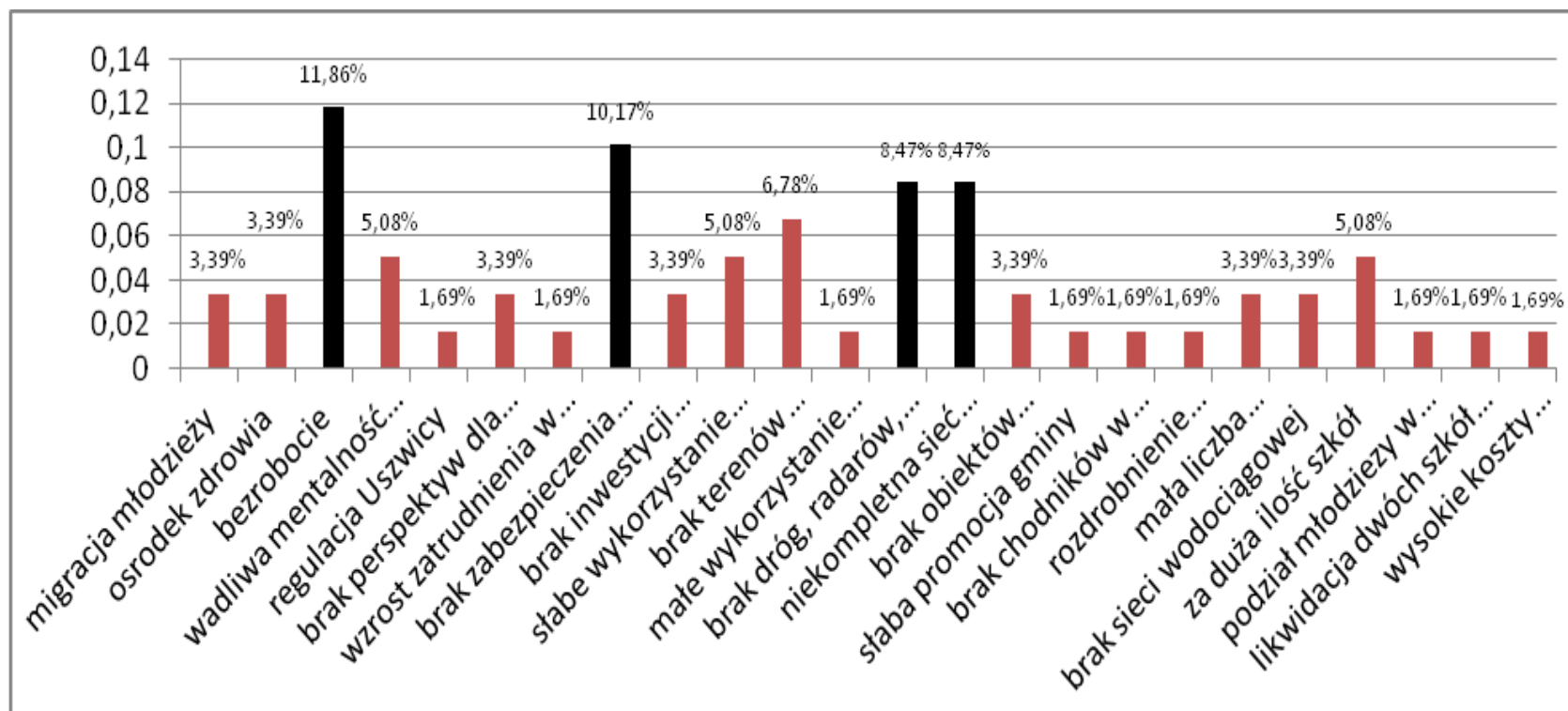
5.	regulacja Uszwicy	1,69%
6.	brak perspektyw dla młodych osób	3,39%
7.	wzrost zatrudnienia w urzędzie	1,69%
8.	brak zabezpieczeń przed powodzią	10,17%
9.	brak nowych inwestycji gospodarczych	3,39%
10.	słabe wykorzystanie funduszy UE	5,08%
11.	brak terenów inwestycyjnych	6,78%
12.	małe wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	1,69%
13.	brak dróg, radarów, sygnalizacji świetlnej	8,47%
14.	niekompletna sieć kanalizacyjna i wodociągowa	8,47%
15.	brak obiektów sportowych	3,39%
16.	słaba promocja gminy	1,69%
17.	brak chodników w poszczególnych sołectwach	1,69%
18.	rozdrobnienie gospodarstw rolnych	1,69%
19.	mała liczba przedsiębiorstw	3,57%
20.	za duża ilość szkół	5,08%
21.	podział młodzieży w gimnazjach	1,69%
22.	likwidacja dwóch szkół	1,69%
23.	wysokie koszty utrzymania placówek szkolnych	1,69%

Źródło: Opracowanie własne

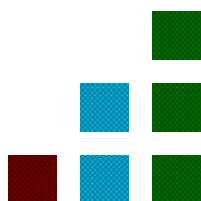
Najsłabszą stroną Gminy Gnojnik jest według mieszkańców bezrobocie (11,86%), niekompletna sieć kanalizacyjna i wodociągowa (8,47%), a także brak zabezpieczeń przed powodzią (10,17%). Słabe strony Gminy Gnojnik przedstawia poniższy wykres:

Rys. 6.18. Słabe strony gminy Gnojnik

Źródło: Opracowanie własne

ROZDZIAŁ 7.

ANALIZA SWOT

SWOT to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych).

S	Strenghts	Silne strony	Atuty	Zasoby gminy
W	Weaknesses	Słabe strony	Wady/Słabości	Zasoby gminy
O	Oportunities	Szanse	Okazje/ Możliwości	Otoczenie gminy
T	Threats	Zagrożenia	Trudności	Otoczenie gminy

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych i słabych stron. Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy. Poznanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Późniejsza ich konfrontacja z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia kierunków rozwoju. Analizę SWOT najlepiej przeprowadzić strukturalnie, analizując poszczególne czynniki mające kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy.

Tabela 7.1. Charakterystyka stanu obecnego

Lp.	Czynnik	Charakterystyka Stanu	
		Mocne Strony	Słabe Strony
1.	Infrastruktura techniczna	<ul style="list-style-type: none"> Potencjał turystyczny; Duża ilość dróg utwardzonych; Duża ilość terenów budowlanych; Dostęp do połączeń internetowych; 	<ul style="list-style-type: none"> Słabe połączenia komunikacyjne; Zły stan dróg publicznych; Brak całkowitego skanalizowania gminy; Obszary bez dostępu do sieci wodociągowej; Brak chodników; Ograniczony dostęp do telefonii

			komórkowej (słaby sygnał) i Internetu; ▪ Brak sieci wodociągowych; ▪ Brak sieci kanalizacyjnych;
		Szanse	Zagrożenia
		▪ Realizacja nowych przedsięwzięć; ▪ Wsparcie finansowe z budżetu UE; ▪ Budowa autostrady A4;	▪ Ograniczone środki na realizację inwestycji; ▪ Konieczność samodzielnego poszukiwania źródeł wsparcia finansowego;
2.	Infrastruktura społeczna	Mocne Strony	Słabe Strony
		▪ Wykwalifikowani młodzi ludzie; ▪ Rozwinięta pomoc socjalna; ▪ Rozwijające się placówki oświatowe; ▪ Podstawowa opieka zdrowotna; ▪ Wysoki przyrost naturalny; ▪ Lokalna Strategia Rozwoju; ▪ Inicjatywy społeczne;	▪ Wysokie bezrobocie; ▪ Patologie społeczne tj. alkoholizm;
		Szanse	Zagrożenia
		▪ Reforma służby zdrowia; ▪ Rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego; ▪ Reforma szkolnictwa wyższego; ▪ Zmiany w edukacji pogimnazjalnej;	▪ Niska świadomość mieszkańców; ▪ Zwiększające się dysproporcje w dochodach ludności; ▪ Wzrost bezrobocia w skali makroekonomicznej; ▪ Emigracja młodych i wykształconych mieszkańców; ▪ Zmiany społeczne w kierunku postępującej liberalizacji;
3.	Rozwój sektora rolnego	Mocne Strony	Słabe Strony
		▪ Duży potencjał w postaci użytków rolnych; ▪ Zasób siły roboczej; ▪ Wiedza praktyczna mieszkańców; ▪ Potencjał techniczny – maszynowy mieszkańców w dziedzinie rolnictwa;	▪ Rozdrobnione rolnictwo ▪ Brak specjalizacji ▪ Biedne społeczeństwo ▪ Nierentowność gospodarstw
		Szanse	Zagrożenia
		▪ Możliwość prowadzenia gospodarstw ekologicznych; ▪ Rozwój przetwórstwa; ▪ Możliwości dofinansowania z budżetu UE; ▪ Zmiana profilu działalności;	▪ Brak środków na modernizację małych gospodarstw; ▪ Uzależnienie rolnictwa od dopłat europejskich;
4.	Rozwój przedsiębiorczości	Mocne Strony	Słabe Strony
		▪ Niskie koszty pracy; ▪ Dostęp do siły roboczej; ▪ Bliskość większych ośrodków miejskich;	▪ Słaby rozwój przedsiębiorczości; ▪ Mało rozwinięte usługi; ▪ Brak ofert pracy; ▪ Niska liczba przedsiębiorstw w porównaniu do sąsiednich gmin;
		Szanse	Zagrożenia
		▪ Wsparcie finansowe początkujących przedsiębiorców; ▪ Uproszczenia przepisów dotyczących zakładania przedsiębiorstwa; ▪ Zmiany w polityce państwa;	▪ Uciążliwa procedura założenia działalności gospodarczej; ▪ Spowolnienie gospodarcze kraju; ▪ Polityka ogólnokrajowa;
5.	Rozwój zasobów ludzkich	Mocne Strony	Słabe Strony
		▪ Rosnący odsetek osób posiadających wyższe wykształcenie; ▪ Korzystna struktura wiekowa mieszkańców;	▪ Mała dynamika przedsiębiorczości; ▪ Wysokie bezrobocie; ▪ Brak doksztalcania ustawicznego; ▪ Ujemne saldo migracji zagranicznych;

			▪ Duży odsetek mieszkańców z podstawowym wykształceniem;
		Szanse	Zagrożenia
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dotacje na szkolenia; ▪ Atrakcyjny region do osiedlania się; ▪ Wzmocnienie wizerunku obszaru; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emigracja wykwalifikowanych pracowników; ▪ Wzrost bezrobocia; ▪ Spadające znaczenie wyższego wykształcenia ; ▪ Brak perspektyw na zmiany w strukturze zatrudnienia; ▪ Zmiany społeczne;
6.	Położenie środowisko naturalne	Mocne Strony	Słabe Strony
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bliskość większych ośrodków miejskich tj. Kraków, Tarnów, Nowy Sącz; ▪ Naturalne walory tj. dolina Łososiny i dolina Usznicy; ▪ Łagodny klimat; ▪ Bogactwo flory i fauny; ▪ Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Znaczna część nieskanalizowanych obszarów gminy; ▪ Zanieczyszczone zbiorniki wodne, rzeki, strumienie i jeziora; ▪ Szkodliwe nawyki społeczne; ▪ Dzikie wysypiska śmieci;
		Szanse	Zagrożenia
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacja w zakresie odpowiedniej postawy wobec środowiska naturalnego; ▪ Rozwój gospodarki odpadami; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postępująca urbanizacja; ▪ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; ▪ Budowa autostrady A4;
7.	Gospodarka turystyczna	Mocne Strony	Słabe Strony
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjne połączenie krajobrazu pogórza i doliny rzek; ▪ Zabytkowa architektura drewniana; ▪ Zabytkowe kościoły i kapliczki; ▪ Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Wiśnickiego; ▪ Ogród dworski; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieskuteczna promocja gminy; ▪ Słaba infrastruktura turystyczna; ▪ Brak zaplecza noclegowego z możliwością wypoczynku; ▪ Brak przystosowanych szlaków rowerowych; ▪ Oferta dostosowana jedynie do letniego sezonu turystycznego;
		Szanse	Zagrożenia
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moda na agroturystykę i wypoczynek na wsi; ▪ Niskie ceny; ▪ Uwzględnienie w budżecie wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego; ▪ Nakłady na promocję i rozwój agroturystyki; ▪ Stworzenie oferty turystycznej dostępnej przez cały rok. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bliskość atrakcji turystycznych powodująca odpływ turystów do sąsiednich gmin; ▪ Rosnąca popularność turystyki zagranicznej.

Źródło: Opracowanie własne